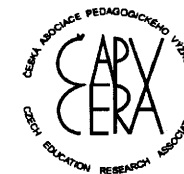

Česká asociace pedagogického
výzkumu

a

Katedra pedagogiky a psychologie
Fakulty přírodovědně-humanitní a pedagogické
Technické univerzity v Liberci

u příležitosti 20. výročí vzniku FP
pořádají

XVIII. CELOSTÁTNÍ KONFERENCI ČAPV

Kam směřuje současný pedagogický výzkum?

pod záštitou
rektora Technické univerzity v Liberci, prof. Dr. Ing. Zdeňka Kůse
a děkana FP, doc. RNDr. Miroslava Brzeziny, CSc.

LIBEREC – budova „K“ FP, třída 1. máje 14,
7. – 9. září 2010

Za jazykovou a obsahovou správnost odpovídají autoři příspěvků.

Technická univerzita v Liberci, 2010

ISBN 978-80-7372-626-3

OBSAH SBORNÍKU

	str.
Úvodem	4
Plenární vystoupení	7
Vystoupení v sekcích - abecední uspořádání autorů	8
Symposium „Oborové didaktiky - bilance a perspektivy“	37
Setkání předsedů redakčních rad významných českých pedagogických časopisů (panelová diskuse)	37
Poster	38
Doktorský metodologický seminář	39
Rozdělení sekcí	41
Abecední seznam autorů, příspěvky v sekcích	42

ÚVODEM

Vážené kolegyně, vážení kolegové,

dnes, sedmého září 2010, se Vám dostává do rukou Sborník abstraktů právě začínající XVIII. konference České asociace pedagogického výzkumu. Je symbolické, že se naší mladé Fakultě pedagogické dostalo pocty uspořádat VIII. konferenci ČAPV v roce 2000 u příležitosti 10. výročí jejího vzniku, a nyní opět, znovu po deseti letech, kdy Fakulta přírodovědně humanitní a pedagogická Technické univerzity v Liberci slaví 20 let své činnosti. Budte nám proto, vážení účastníci naší konference, upřímně vítáni. O to, abyste se v našem městě pod Ještědem cítili dobře, se snažil také organizační výbor konference, který zahájil přípravné práce spolu s členy katedry pedagogiky a psychologie již v lednu tohoto roku. Díky za materiální podporu konference chceme vyjádřit Magistrátu města Liberce, České asociaci pedagogického výzkumu za podporu finanční a vedení FP TUL za celkovou záštitu konference včetně významné podpory finanční.

Ústřední téma naší konference je zakončeno otazníkem. Má tak i silný filosofický podtext. Kam směřuje současný pedagogický výzkum? A proč směřuje tam, kam směřuje? Již samotné názvy a anotace jednotlivých příspěvků jsou příležitostí k zamyšlení nad tím, zda toto směřování je v souladu s ideálem pedagogické vzdělanosti, s rozvojem pedagogické teorie a s její aplikací do pedagogické praxe. Odpověď není jednoduchá, protože závisí na analýze vnějších i vnitřních determinant tohoto směřování. Žijeme, slovy profesora Blížkovského, v období „grantománie“ a též silného tlaku na publikování v impaktovaných vědeckých časopisech, někdy bez ohledu na to, o jakou vědu se jedná a jakou praxi má tato věda obohacovat. Na tuto skutečnost reagují i některé příspěvky, např. prof. Rýdla, které vznášejí určité pochybnosti o impaktfaktoru jako ukazateli kvality vědeckosti v pedagogických vědách. Jiné hledisko pohledu může spočívat v tom, zda je pedagogický výzkum systémově rozvíjen a koordinován, nebo zda tomu tak není. Ukazuje se, že mnohdy vysoce aktuální a erudovaná vědecko-výzkumná šetření, motivovaná především potřebami, zájmy a schopnostmi jednotlivých výzkumníků a jejich pracovišť, zůstávají na úrovni dílčích studií a chybí jim syntéza, jak v případě kvalitativních výzkumů naznačují ve svém příspěvku Agregace kvalitativních studií: meta-studie, meta-syntéza, meta-analýza kolegyně Pířová a Kostková. Máme tedy dost otázek k hledání odpovědí na to, kam směřuje a především kam by směřovat měl současný pedagogický výzkum.

Východiskem našich úvah budou hlavní referáty v plénu. Jsou zaměřeny na tři oblasti. První otevře diskusi o směřování pedagogického výzkumu analýzou vnitřních a vnějších podmínek, které jej ovlivňují, druhý se zaměří na výkonové ukazatele výsledků vzdělávání českých žáků a třetí na výzkum školy jako sociálního fenoménu. Sekce jsou koncipovány tak, aby pokryly v podstatě všechny oblasti školní i mimoškolní výchovy a vzdělávání ve všech stupních a druzích vzdělání, jimž je v současné době potřeba věnovat pozornost.

Výstupem z konference budou dva druhy publikací. Jednak elektronický sborník příspěvků s plnými texty odevzdaných referátů, jednak tištěný recenzovaný sborník vybraných příspěvků. Závěry z jednání sekcí budou zveřejněny na webových stránkách FP TUL a ČAPV.

Všem účastníkům XVIII. konference České asociace pedagogického výzkumu především přejeme, aby jednání probíhalo v přátelské pracovní atmosféře, dobrý pocit z prezentace svého výzkumného problému, nabytí dalších vědomostí a zkušeností a navázání nových lidských a odborných vztahů jako důležitý předpoklad týmové vědecké práce.

doc. PaedDr. Josef Horák, CSc.
předseda organizačního výboru konference

Vážené kolegyně, vážení kolegové, dámy a pánové,

v roce 20. výročí založení Fakulty přírodovědně-humanitní a pedagogické Technické univerzity v Liberci Vás srdečně vítám v Liberci na 18. mezinárodní konferenci České asociace pedagogického výzkumu.

Rád bych poděkoval všem, kteří se podíleli na přípravě konference, zejména kolegyním a kolegům z katedry pedagogiky a psychologie.

Letošní konference hledá odpovědi na směřování českého pedagogického výzkumu. Jedná se o více než zajímavé a aktuální téma. V současné pedagogické teorii se diskutuje o mnoha výsledcích pedagogického výzkumu a praxe, analyzují se první zkušenosti české kurikulární reformy, pozornost je zaměřena mimo jiné k aktuálním otázkám učitelského vzdělávání. Mnohá témata jsou specifická pro české pedagogické prostředí, jiná mají své evropské a mezinárodní souvislosti.

Odpovědi na otázky směřování českého pedagogického výzkumu lze zcela jistě hledat pouze s ohledem na širší kontext – společenský, historický, evropský, mezinárodní. Je zřejmé, že odpovědi na téma konference proto nemohou být jednotné či unifikované. Přesto bych pedagogickému výzkumu přál, aby v náročných časech české vědy nadále patřil k významné součásti společenskovešední diskuse v České republice a významně napomohl řešení palčivých a aktuálních pedagogických problémů a otázek, které dnes znepokojují širší učitelskou, částečně i rodičovskou veřejnost.

Přeji Vám úspěšné jednání, mnoho podnětných stimulů do dalších vědecko-výzkumných prací a navázání odborných i osobních kontaktů v městě Liberci.

doc. RNDr. Miroslav Brzezina, CSc.
děkan Fakulty přírodovědně-humanitní a pedagogické
Technické univerzity v Liberci

PLENÁRNÍ VYSTOUPENÍ

WALTEROVÁ Eliška
PedF UK, Praha

Jak se dělá pedagogický výzkum v Česku? Podmínky, projekty, lidé

Pedagogický výzkum v ČR se v posledních letech značně kultivoval, nadějně se rozvíjí zejména na univerzitních fakultách vzdělávajících učitele, avšak strádá relativně nízkou podporou finanční a politickou. Dokládá to srovnání se zahraničím i s podílem grantů a dotací na výzkumné projekty v jiných oborech. Může reforma hodnocení a financování výzkumu a vývoje podpořit nebo ohrozit rozvoj pedagogických věd a další rozvoj pedagogického výzkumu? Referát se pokouší mapovat situaci zdola, vnější i vnitřní podmínky, které rozvoj pedagogického výzkumu ovlivňují. Zabývá se kvalifikací a výzkumnou kapacitou pracovišť i vědeckou přípravou doktorandů. Věnuje pozornost typům výzkumných projektů a grantů, které se na univerzitních pracovištích řeší i úspěšnosti podávaných návrhů, tematickým, paradigmatickým a metodologickým charakteristikám a specifickým. Neopomíjí publikační možnosti a formy vědecké komunikace a spolupráce uvnitř české oborové komunity. Prezentuje výsledky expertní sondy a otevírá diskusi o dalším směřování českého pedagogického výzkumu.

STRAKOVÁ Jana
ÚIV, Praha

Výkonové ukazatele výsledků vzdělávání českých žáků

Příspěvek pojedná o potřebě ukazatelů pro vzdělávací politiku a o práci s ukazateli v České republice. Poskytne ucelenou informaci o systémových ukazatelích dostupných z mezinárodních výzkumů vědomostí a dovedností žáků a zamyslí se nad tím, jaké ukazatele na úrovni systému a školy by bylo vhodné získávat z národních zdrojů a jaké metody by bylo vhodné využít k získávání podkladů pro konstrukci těchto ukazatelů.

POL Milan
FF MU, Brno

Výzkum školy jako organizačního fenoménu

Vystoupení se bude především týkat zaměření a způsobů zkoumání těch procesů a jevů školní reality, které se nejtěsněji vztahují k organizační rovině školy. Vedle toho bude určitá pozornost věnována také výzkumům orientovaným na školu jako instituci, resp. školu jako pospolitost. Autor bude vycházet především z výzkumů realizovaných v českém prostředí v posledních dvou dekadách, rámcem vystoupení však budou výzkumné aktivity a jejich obsahové a metodologické akcenty na poli mezinárodním.

VYSTOUPENÍ V SEKČÍCH - ABECEDNÍ USPOŘÁDÁNÍ AUTORŮ

BAČÁKOVÁ Markéta
PedF UK, Praha

Praxe zařazování dětí-uprchlíků do ročníků jako bariéra inklusivního vzdělávání – případová studie

Příspěvek se bude týkat výsledků kvalitativní případové studie, která ukázala, že právo dětí na inklusivní vzdělání není v případě přesídlených barmských uprchlíků zcela naplněno a že zkoumaná skupina nemá efektivní možnost se plně účastnit vzdělávacího procesu a z něj benefitovat. Nevhodné zařazování dětí-uprchlíků do ročníků základní školy bylo identifikováno jako jedna ze šesti bariér způsobujících současný neuspokojivý stav inklusivní praxe. Příspěvek se dále bude věnovat příčinám tohoto jevu, ke kterým patří nedostupná pedagogická diagnostika pro děti-uprchlíky spolu s nedostatečnou spoluprací škol a rodin dětí-uprchlíků, a také hrozícím důsledkům, jako je nedokončené základní vzdělání, omezený přístup na trh práce a závislost na sociálních dávkách.

BERKI Jan
FP TUL, Liberec

Metý a překážky ve výzkumu v didaktice informatiky

Článek je koncipován jako zamyšlení doktoranda nad prvními zkušenostmi s výzkumem v oblasti didaktiky informatiky. Vychází ze zkušeností z počátků tvorby disertační práce a výuky na základní, střední i vysoké škole. Vzdělávací oblast Informační a komunikační technologie (ICT), potažmo informatika, má svá specifika. Kterak se odrážejí v pedagogickém výzkumu? Co jsou nejbližší metý/cíle výzkumu? Jaké překonávají výzkumníci překážky? Které instituce se mu věnují? I na tyto otázky se pokouší článek dát odpovědi.

BILÍK Jan
MŠMT, Praha

Role ředitele základní školy v procesu dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků

Výzkumný projekt je zaměřen na ředitele českých základních škol a jejich roli v procesu dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků, na jejich vyrovnávání se zodpovědností za vzdělávání pedagogických sborů.

Jedná se o jeden z řady výzkumných projektů, které se této problematice věnují. Jeho cílem je konfrontace teoretických poznatků, výzkumu a praktické realizace dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků z pohledu ředitelů základních škol. Výsledky výzkumu mohou sloužit jako podklady pro další směřování tvorby celostátní koncepce dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků a to ve vazbě na projekty v této oblasti již uskutečněné, probíhající či připravované.

BRADOVÁ Jarmila
FF MU, Brno

Priestor v komunikácii, komunikácia v priestore: svetové výskumy ako podnet pre výskum český

Témou příspěvku sú komunikačné procesy prebiehajúce v školskej triede z pohľadu priestorového usporiadania jednotlivých aktérov a to optikou svetových výskumov. Hlavným cieľom je zmapovať metodológiu a výsledky výskumov zrealizovaných v zahraničí a následne ich použiť ako inšpiráciu pre český výskum, ktorý je momentálne v počiatočnej fáze svojej realizácie. Cieľom výskumu je pomenovať konkrétne javy, ktoré komunikáciu z priestorového hľadiska ovplyvňujú, odhaliť a analyzovať vplyv priestoru na pedagogickú komunikáciu na druhom stupni základnej školy a spôsob akým jednotliví aktéri tento priestor využívajú, najmä so zameraním sa na učiteľov spôsob práce v priestore, spôsob priestorového usporiadania školskej triedy a jeho vplyv na akčnú zónu učiteľa a zónu aktívnej účasti žiakov.

ČERNÁ Monika
FF UPA, Pardubice

Faktor času v procesech učení se cizímu jazyku

V poslední době se stále častěji setkáváme s tím, že se začátek cizojazyčné výuky posouvá do raného dětství. Zastánci tohoto trendu argumentují mimo jiné tím, že se pro rozvoj cizojazyčné komunikativní kompetence získá více času. Příspěvek prezentuje dílčí závěry retrospektivní longitudinální studie zaměřené kromě jiného na faktor času v procesech učení anglického jazyka u studentů bakalářského studijního oboru Anglický jazyk – specializace v pedagogice na Univerzitě Pardubice. Čas je uvažován jako kvantitativní kategorie, studie zjišťuje čas na učení se anglickému jazyku ve formálním a neformálním vzdělávacím kontextu, do jisté míry postihuje i učení incidentální. Cílem prezentované části studie bylo zjistit, v jakém věku se jednotliví studenti dostali do kontaktu s angličtinou, kolik času učení se angličtině v jednotlivých vzdělávacích kontextech až do okamžiku přijímací zkoušky věnovali a jaký je vztah mezi časem na učení a dosaženými výsledky na této zkoušce.

ČINČERA Jan
FP TUL, Liberec

Evaluační výzkum v environmentální výchově

Příspěvek v první části stručně charakterizuje zásady evaluačního výzkumu výchovně vzdělávacích programů a nastiňuje situaci v oblasti environmentální výchovy v České republice. Ve druhé části přibližuje specifika evaluačních výzkumů programů nabízených středisky ekologické výchovy. Upozorňuje na příležitosti i bariéry, se kterými se evaluační v této oblasti setkává. V poslední části jsou diskutovány předpoklady pro větší rozvoj evaluačního výzkumu v České republice.

DOLEŽALOVÁ Jana, ONDRÁKOVÁ Jana, PROVAZNÍKOVÁ Martina (studentka)
PedF UHK, Hradec Králové

Problematika kvality života studentů pedagogických fakult

Příspěvek seznamuje s výsledky dotazníkového šetření týkajícího se kvality života mezi studenty vybraných PdF České republiky. Tento projekt, realizovaný v rámci specifického výzkumu, je zaměřen na tuto významnou cílovou skupinu vzhledem k jejich současnému životu, ale i k jejich budoucímu povolání.

DOLNÍK Peter
FF MU, Brno

Informálne učenie sa mladých dospelých v študentských komunitných organizáciách

Prenos vedomostí, ale aj postojev a správania v študentských organizáciách a záujmových spolkoch je jednou z foriem informálneho učenia sa. Vo svojom príspevku ponúkame prehľadovú štúdiu literatúry a výskumov zaoberajúcich sa pôsobením mladých dospelých v študentských záujmových organizáciách a ich vzájomným vplyvom. Dôležitý je spôsob, akým sa v organizáciách odovzdávajú vedomosti, ako sa ich členovia učia navzájom, ale aj ako sa socializujú. Porovnávam jednotlivé teórie motivácie, zjednocujem výhody ktoré prináša dobrovoľníctvo a komunitné učenie jednotlivcom, fázy vývoja dobrovoľníka v organizácii, jeho emotívnu a kognitívnu transformáciu. Dôraz kladiem na kontext výchovy k aktívnemu občianstvu a Európskeho roku dobrovoľníctva.

DVOŘÁK Dominik
PedF UK, Praha

Vybraná specifiká kurikula české základní školy

Existence rozdílu mezi plánovaným a operačním (realizovaným) kurikulem patří k základním poznatkům kurikulární teorie. Náš výzkum se zaměřuje na zjištění a porovnání vybraných charakteristik zamýšleného a realizovaného kurikula základního vzdělávání. Vycházíme při tom především z kvalitativních empirických šetření provedených v rámci vícepřípadové studie českých základních škol. Diskutujeme zjištění zejména týkající se časové dimenze zamýšleného a realizovaného kurikula, dále vztah povinného kurikula a extrakurikulárních činností a projevy implicitní hierarchie významnosti školních předmětů.

DVOŘÁKOVÁ Michaela
PedF UK, Praha

Zjišťování dětských pojetí sociálních jevů

Zjišťování dětských představ a pojetí témat společenskovedního učiva - na rozdíl od učiva přírodovědného - není dlouhodobě v centru zájmu pedagogického výzkumu. Pouze několik výzkumných pracovišť v Evropě a USA se systematicky mapování dětských představ o společnosti věnuje. Shrnujeme jejich výzkumná sdělení a prezentujeme vlastní pokusy učit studenty učitelství 1. stupně ZŠ vést s žáky diagnostický rozhovor. Kolísání kvality výsledků těchto pokusů poukazuje na obtížnost úkolu pro studenty. Prezentujeme proto různé možnosti procesu přípravy studentů před vlastním zadáním rozhovoru a porovnáváme je s charakteristikami provedených rozhovorů. Analyzujeme postupy studentů a srovnáváme je mezi sebou. Zároveň pak vyhodnocujeme sdělení těchto rozhovorů z hlediska obsahu učiva společenských věd.

FRONĚK Jan
FF UK, Praha

Použití herních metod ve vzdělávání dospělých - zpráva z dotazníkového šetření

Příspěvek představuje výsledky dotazníkového šetření provedeného mezi 75 lektory z desítek českých a slovenských vzdělávacích firem. Předmětem dotazování byly herní metody vzdělávání a jejich vybrané typy z několika pohledů: kolik % času z kurzů věnují lektori herním metodám, četnost jejich použití, důvody pro používání/nepoužívání her, na jaké oblasti cílů se pomocí her zaměřují, kolik času věnují rozboru her. Součástí byly i otázky zaměřené na samotné lektory a jejich zkušenosti s hrami (kde se je naučili používat, zda používají hry originální či převzaté, apod.). Obecným cílem šetření bylo zmapovat současný stav v používání herních metod pro vzdělávací účely u dospělých.

GRECMANOVÁ Helena, DOPITA Miroslav
PedF UP, Olomouc

Obliba vyučovacích předmětů žáky ZŠ a SŠ

V příspěvku srovnáváme výsledky kvantitativního výzkumného šetření mezi žáky Olomouckého kraje zaměřeného na oblību vyučovacích předmětů žáky základních a středních škol.

HÁBL Jan
UHK, Hradec Králové

Formování charakteru: zapomenuté téma Komenského didaktiky

Tato stručná studie si klade za cíl analyzovat Komenského koncepci formování lidského charakteru, jak je nastíněna především v jeho didaktických spisech, a ukázat její přínos pro současnou výchovně-etickou praxi. Dílčím záměrem je nastínit příčiny zapomnění Komenského mravní výchovy v moderním kmeniologickém bádání.

HLOUŠKOVÁ Lenka
FF MU, Brno

Rozhodování vysokoškoláků o jejich vzdělávací dráze

Příspěvek vychází z analýzy studentských portfolií, která vznikají za účelem nácviku vybraných poradenských dovedností u studentů dvou oborů prezenčního navazujícího magisterského studia realizovaných na Ústavu pedagogických věd FF MU v Brně. Pro účely příspěvku je analyzována reflektivně pojatá část portfolií, která je zaměřena na postoje studentů ke vzdělávání a k práci a popis procesu rozhodování v případě minulých rozhodnutí o dalším vzdělávání. Kvalitativní obsahová analýza uvedených částí 60 portfolií mapuje rozhodování soudobých vysokoškoláků týkajících se jejich dosavadního průchodu vzdělávací soustavou s cílem zachytit strategie rozhodování a jejich proměnu či stabilitu v čase.

HRDÁ Martina, ŠÍP Radim
PedF MU, Brno

Sociální identita a její transformace v průběhu osvojení češtiny

Příspěvek pojednává o možnosti zkoumání sociálních identit a jejich následné transformaci v kontextu osvojení češtiny jako nenativního jazyka. Je zaostřen na vztah mezi praktickým ovládnutím českého jazyka cizinci a schopností porozumět a částečně přijmout cizí kulturu. Příspěvek představí smíšený design budoucího výzkumu, v němž bude také definováno, co je pragmatická kompetence a jak se dá její dosažení analyzovat, a za druhé, jakou funkci plní v úspěšné sociální interakci. Výše zmíněný vztah bude zkoumán pomocí relativně nové metody fenomenologické analýzy, tzv. Meaning Constitution Analysis. MCA se stane hlavním nástrojem k získání očekávaných výsledků výzkumu, jež jsou dále v textu specifikovány.

CHRÁSKA Miroslav
PedF UP, Olomouc

Testování hypotéz v kvantitativně orientovaných pedagogických výzkumech

Příspěvek se zamýšlí nad možnostmi, které skýtá moderní statistika při ověřování hypotéz v klasických (kvantitativně orientovaných) pedagogických výzkumech. Pozornost je věnována tomu, jak jsou tyto možnosti v našich současných pedagogických výzkumech využívány. Příspěvek si všímá obvyklých metod testování hypotéz, ale zejména těch metod, které se ve výzkumech málo využívají, ač umožňují získávání velice věrohodných (a jinými postupy jen obtížně dosažitelných) výsledků. U jednotlivých metod je věnována pozornost podmínkám, za nichž je jejich použití oprávněné.

JANÍK Tomáš
PedF MU, Brno

K problému vytváření diskusního prostoru sdíleného oborovými didaktikami

Referát je uvedením symposia „Oborové didaktiky - bilance a perspektivy“. Autor si klade otázku, jak vytvářet sdílený diskusní prostor, v němž by oborové didaktiky mohly konfrontovat svá pojetí, zpracovávat své konstrukty a rozvíjet úvahy nad jim svěřenou oblastí edukační praxe. Autor vychází z přesvědčení, že sdílený diskusní prostor by měl být vytvářen na základě transdisciplinární didaktiky, která přesahuje doménově specifické přístupy didaktik jednotlivých oborů v zájmu hledání toho, co je jim společné.

JANÍKOVÁ Marcela
FSS MU, Brno

Interakční styl učitelů tělesné výchovy na 2. stupni základní školy

Předkládaný příspěvek se věnuje interakčnímu stylu učitelů tělesné výchovy na 2. stupni základní školy. Předmětem analýzy byly videozáznamy 54 vyučovacích jednotek tělesné výchovy podle námi zkonstruovaného kategoriálního systému. Výzkumu se zúčastnilo celkem 19 učitelů tělesné výchovy ze tří krajů: Jihomoravského, Zlínského a Olomouckého. Cílem výzkumu bylo zjistit interakční styl jednotlivých učitelů tělesné výchovy.

JEŘÁBEK Petr
FP TUL, Liberec

Využití nového metodického postupu ve výuce atletiky v rámci TV na II. stupni ZŠ

V příspěvku autor představuje metodický postup pro výuku základních atletických disciplín (60 m a skok daleký) na II. stupni ZŠ v rámci vyučovacího předmětu tělesná výchova. Srovnává ho s klasickým vyučovacím postupem a navrhuje i nové způsoby hodnocení techniky na základě hodnotících škál.

JOHNOVÁ Jana
FP TUL, Liberec

Současný stav dramatické výchovy na základních školách v Libereckém kraji

Příspěvek je věnován výzkumu dramatické výchovy na 1. stupni ZŠ v Libereckém kraji. Poskytuje přehled o současném stavu tohoto oboru a vytváří tak zázemí pro možnost realizace kroků, které by vedly k zlepšení stávající situace dramatické výchovy.

JOSÍFKOVÁ Jitka
FP TUL, Liberec

Žák z úhlu pohledu poradenského psychologa a učitele

Vzhledem k tomu, že autorka příspěvku pracuje jako pedagog připravující budoucí učitele na své povolání a zároveň má zkušenosti poradenského psychologa ve speciálně pedagogickém centru, snaží se poukázat na to, jak se může pohled na žáka odlišovat. K tomuto účelu jsou vybrány některé příklady z praxe autorky, výsledky rozhovorů s učiteli a některé závěry diplomových prací. Na základě těchto konfrontací usiluje autorka o vyvození některých závěrů a doporučení.

JURSOVÁ Jitka
FP TUL, Liberec

Domácí studijní činnost z pohledu žáků 2. stupně ZŠ

Plnění domácích úkolů a další studijní činnosti vedoucí k přípravě na školní vyučování jsou nedílnou, dynamickou součástí vyučovacího procesu. Jako forma učení jsou pokračováním školní výuky, navazují na ni, rozšiřují její možnosti do oblasti sebevzdělávání, za hranice školní budovy. Příspěvek přináší výsledky výzkumného šetření ze závěru roku 2009, jehož předmětem bylo hodnocení některých aspektů domácí přípravy samotnými žáky ZŠ. Výsledky jsou komparovány s údaji ze stejné zaměřené výzkumu prováděného v letech 2001-2003. Přinesly změny v pojetí cílů a obsahu vzdělávání posun v podmínkách a pojetí domácích úkolů, v motivaci a postojích žáků k vlastnímu sebevzdělávání?

JŮVA Vladimír, LAZAROVÁ Bohumíra
FSS MU, Brno; FF MU, Brno

Mezigenerační pomoc učitelů na základních školách

Příspěvek přibližuje vybrané aspekty mezigenerační pomoci učitelů na základních školách. První část textu se věnuje některým teoretickým přístupům k problematice postavení učitelů v pozdní fázi kariéry ve školách a k očekávaným aspektům jejich pomoci mladším kolegům i celé školní instituci. Druhá část textu prezentuje vybraná data z výzkumného šetření, které se mj. zaměřilo na problematiku pomoci starším učitelům a na vzájemnou mezigenerační pomoc učitelů ve škole.

KASÍKOVÁ Hana, CHVÁL Martin
FF UK, Praha; NÚOV, Praha

Porovnání výuky podporující rozvoj kompetence k učení na základní škole a víceletém gymnáziu

V příspěvku bude představen nově vytvořený a odpilotovaný pozorovací arch zaměřený na situace ve výuce, které podporují u žáků rozvoj kompetence k učení. Pozorovací arch se skládá ze 13 situací podporujících, 2 tlumících a 3 identifikovaných klíčových charakteristik výuky. Tato metoda byla použita výzkumně pro porovnání výuky na základních školách a na víceletých gymnáziích v odpovídajících ročnících. V příspěvku budou prezentovány výsledky tohoto výzkumu, do kterého byli zapojeni proškolení a zacvičení studenti oboru pedagogika na FF UK v Praze. Celkem bylo dvěma pozorovateli navštíveno vyváženě mezi oběma typy škol více než 80 hodin.

KASPER Tomáš, KASPEROVÁ Dana
FP TUL, Liberec

České učitelstvo a Hasnerovy zákony

Příspěvek se zabývá reakcí českého učitelstva na tzv. Hasnerovy zákony. Na základě analýzy základní časopisecké literatury období let 1870-1883 zkoumá reakci českého učitelstva na proměny vzdělávání v českých zemích Rakouska-Uherska. Příspěvek ukazuje danou problematiku v kontextu politických, sociálních a kulturních reforem monarchie, ale i s ohledem na požadavky a diskusi německého učitelstva v českých zemích monarchie.

KLAPAL Václav
PedF UP, Olomouc

Mladí a stáří

Příspěvek se bude zabývat postoji mládeže, převážně učňovského dorostu, ke generaci jejich prarodičů a důchodců celkem. Sonda by měla přiblížit názory těchto lidí, konfrontovat s výroky redaktorů v tisku a pokusit se najít příčiny, které vedou k názorovým rozdílům a nepříliš dobrému chování mladých k těm dříve narozeným. Pokusí se také postihnout rozdíly mezi mladými z města a z vesnice, mezi chlapci a děvčaty. Další údaje budou od generace středního věku, která vlastně spoluvytváří názory mladých a je (není) jim příkladem v chování.

KNECHT Petr
PedF MU, Brno

Role učebnic v procesu implementace kurikulární reformy

V první části příspěvku jsou rozebírána teoretická východiska procesu implementace kurikulárních reforem se zvláštním zřetelem k učebnicím, které mohou plnit roli „agentů“, jenž do školní výuky přinášejí reformní prvky. Autor se s oporou o závěry domácích i zahraničních výzkumů snaží zodpovědět, zda učebnice svůj potenciál přispívají k implementaci kurikulárních reforem skutečně naplňují. Druhá část příspěvku seznamuje s výsledky kvalitativní výzkumné sondy, jejímž cílem bylo na základě řízených rozhovorů s 19 koordinátory tvorby ŠVP pilotních a partnerských gymnázií mimo jiné zjistit, zda, v jaké míře a za jakým účelem byly učebnice využívány během procesu tvorby ŠVP. Výzkum naznačil, že je možné pozorovat výrazné rozdíly mezi jednotlivými gymnázii. Zůstává otázkou, zda učebnice obsahují prvky, které by výrazněji přispívaly k procesu implementace kurikulární reformy ve školní výuce.

KNOTH Miroslava
FF MU, Brno

Aplikace akčního výzkumu v pregraduální přípravě učitelů

Příspěvek se zaměřuje na možnosti využití akčního výzkumu v pregraduální přípravě učitelů a jeho benefity, které významným způsobem mohou přispět k příznivé modifikaci osobnosti praktikanta učitele obzvláště během doby praxe a dále jeho přístupu k profesi obecně. Efektivita zařazení akčního výzkumu je pak dále pojednávána jako možnost cesty k systematickému způsobu celoživotního vzdělávání, kterou právě akční výzkum může praktikantovi nabídnout a pomáhat rozvíjet. Konkrétně je diskutován především model podle Whitehead (1986) a McNiff (2006) The Living Theory Approach a dále reflektivní autobiografie podle Píšová (2005).

KNOTOVÁ Dana, TRNKOVÁ Kateřina
FF MU, Brno

Málotřídní školy v ČR

Konferenční příspěvek se zabývá podmínkami, v nichž existují a pracují málotřídní školy v České republice.

KOCUROVÁ Marie
PedF ZČU, Plzeň

Analyticko - syntetická a genetická metoda ve výuce čtení českých dětí

Výuka čtení českých dětí prodělala velmi zajímavý vývoj, byla ovlivněna odbornými i ideologickými vlivy a v současnosti o ní v konkrétní situaci rozhoduje učitel/ka. Příspěvek bude sledovat užití dvou v současnosti nejvýznamnějších výukových metod užívaných při výuce čtení u nás – zaměří se na analyticko-syntetickou a genetickou metodu.

Záměrem je sledovat dílčí výsledky řešení projektu GAČR.

KROPÁČKOVÁ Jana, CHVÁL Martin
PedF UK, Praha

Zájmové aktivity dětí předškolního věku

Proměny pojetí dítěte a cílů i obsahu předškolní výchovy. Porozumění zákonitostem vývoje dítěte a naplňování potřeb jako východisko pro konstrukci edukačních cílů. Empirické šetření zájmových aktivit dětí předškolního věku.

KUBIATKO Milan, ČÍŽKOVÁ Věra, VACULOVÁ Ivana
PedF MU, Brno; PŘF UK, Praha

Vymezení klíčových konceptů pro zkoumání osvojených dovedností v biologii

V didaktice biologie je oblast výzkumu zabývající se zkoumáním osvojených dovedností málo probádaná. Na základě tohoto faktu se do popředí dostává otázka potřeby zjistit, kterými konkrétními dovednostmi žáci disponují a se kterými naopak mají problémy. Před samotným zkoumáním je však důležité pojem dovednost správně vymezit. V literatuře se setkáváme s různými definicemi pojmu dovednost, které se v průběhu času vyvíjely. Starší definice vysvětlují dovednost jako plně nebo částečně zautomatizovanou část naší činnosti. Novější definice pak uvádějí, že pojem dovednost znamená způsobilost člověka k provádění určité činnosti. Naším cílem bude vytvořit systém biologických dovedností rozdělených do pěti okruhů na základě postupu objektivizovaného pozorování.

LINKOVÁ Marie, HEJLOVÁ Helena, CHVÁL Martin
PedF UK, Praha; FF UK, Praha

Výzkumné šetření životního stylu dětí na 1. stupni ZŠ

Příspěvek je součástí širšího výzkumu, motivovaného snahou přispět k vymezení obrazu prostředí, v němž se rozvíjí osobnost žáka mladšího školního věku. Soustředí se zejména na skladbu trávení času dítěte, který není institucionálně organizován, a na využití nabídky zájmových aktivit. V tomto ohledu navazuje na předvýzkum z r. 2008 v rámci dílčího úkolu VZ MSM 0021620862, zaměřeného na témata související se životem současného dítěte na 1. stupni ZŠ.

LOJDOVÁ Kateřina
FF MU, Brno

Subkultura jako zdroj identity

Realizovaný výzkum je součástí disertační práce zpracovávané od podzimního semestru 2008 na Ústavu pedagogických věd Filozofické fakulty Masarykovy univerzity. Prezentovaný text přispívá k vybrané oblasti sociální pedagogiky, kterou je socializace do subkultur. Zaměřuje se na jeden z procesů odehrávajících se v rámci socializace do subkultur - změnu identity socializovaného jedince. Cílem je přinést obraz proměny identity jedince v procesu socializace do subkultury, a to právě z perspektivy socializovaného. Sledovány jsou vybrané složky identity (genderová, třídní, rasová, národnostní a jazyková) a proces socializace je reflektován v rámci různých vrstev prostředí (od prostředí malé sociální skupiny přes místní komunitu a národní stát až po mezinárodní podobu subkultur).

Nejprve jsou představeny vybrané teorie identity a dále je diskutováno jejich užití ve studiích zabývajících se výzkumem subkultur. Ukotven je také pojem socializace a jeho užití v rámci realizovaného výzkumu. Následovně text přibližuje metodologii výzkumu a první výsledky, které vzešly z analýzy dat.

Zvolenou metodologií je kvalitativní výzkum. Byly realizovány hloubkové rozhovory s příslušníky subkultury skinheads, kteří se k této subkultuře sami přihlásili. Rozhovory byly přepsány a kódovány technikou otevřeného kódování. Z kódu vzešly kategorie, které tvoří linku prezentace výsledků empirického výzkumu.

Výsledky výzkumu i klíčové koncepty jsou diskutovány v kontextu sociální pedagogiky. Realizovaný výzkum tak obohacuje pole této vědní disciplíny.

MAKOVSKÁ Zuzana
FF MU, Brno

Techniky změny chování a jejich využití ze strany žáků v současné české škole

Příspěvek se snaží popsat techniky změny chování a jejich využívání ze strany žáků druhého stupně české základní školy. V českém prostředí dosud nebyla tato problematika zkoumána, a proto pracuje předložený projekt s typologií žákovských technik stanovené na základě výzkumu Golishové a Olsonové (1999). V rámci té lze rozlišit devatenáct technik, které lze dále z hlediska jejich obsahu diferencovat na prosociální, antisociální a neutrální (srov. Kennedy-Lightsey, C. D., Myers, 2009). Předložené šetření se tak v první řadě pokusí aplikovat předloženou typologii na prostředí české základní školy a následně se zaměřit na faktory, které ovlivňují výběr a frekvenci jednotlivých technik.

Jde o terénní výzkum převážně kvalitativního charakteru. Sběr dat proběhl na čtyřech základních školách, kde na každé z nich byli ke spolupráci získáni čtyři učitelé ve čtyřech třídách. Výzkumný plán zahrnoval nestrukturované pozorování ve třídách, dále videonahrávky dvou vyučovacích hodin u každého učitele (celkem 32 hodin) a rovněž dotazník pro žáky.

MARÁDOVÁ Eva
PedF UK, Praha

Reflexe výsledků vlastních výzkumných šetření jako podpora profesního rozvoje studentů pedagogiky

Proměny současné školy v kontextu s probíhající kurikulární reformou vyvolávají potřebu adekvátních změn v přípravě budoucích učitelů. Do popředí zájmu odborníků se dostává nejen transformace vzdělávacího systému, tj. zavádění rámcových a školních vzdělávacích programů, ale i potřeba efektivně řešit aktuální výchovné situace ve školách a školských zařízeních. To vše klade zvýšené nároky na profesní kompetence všech pedagogických pracovníků. V příspěvku jsou předloženy výstupy z ověřování inovativního modelu semináře, jehož program vychází z potřeby těsnějšího propojování studia sociální pedagogiky s reálným světem pedagogické praxe. Specifické pojetí semináře umožnilo studentům konfrontovat své představy o vybraných doménách v práci pedagoga s výsledky výzkumné sondy, kterou v průběhu semináře metodologicky připravili, realizovali a vyhodnotili.

MAREŠOVÁ Hana
PedF UP, Olomouc

ICT kompetence učitelů mateřského jazyka

Příspěvek je věnován současnému stavu ICT (informační a komunikační technologie) kompetencí učitelů, zejména pak mateřského jazyka. Pokud mají pedagogičtí pracovníci rozvíjet nové klíčové kompetence u svých studentů a žáků, musejí je ovládat sami. V článku je porovnáván stav výzkumných závěrů studie Eurostatu (2005) v oblasti užívání ICT s výsledky našich výzkumných sond, které byly prováděny při realizaci ICT kurzů pro pedagogické pracovníky v Odboru ICT vzdělávání Centra celoživotního vzdělávání Pedagogické fakulty Univerzity Palackého v Olomouci. Ze závěrů Eurostatu mj. vyplynulo, že v rámci Evropské unie patří míra využívání internetu v populaci ČR k nejnižším. Co se týče pedagogických pracovníků, vzhledem k ukončení systematických vládních programů zaměřených na rozvoj ICT kompetencí pedagogických pracovníků (Státní informační politika ve vzdělávání, Národní program počítačové gramotnosti) vzniklo v této oblasti vakuum a pedagogové již nemají možnost dalšího systematického vzdělávání v této oblasti.

MAŠEK Jan
PedF ZČU, Plzeň

Současné otázky mediálně pedagogického výzkumu

Příspěvek se bude zabývat současnými otázkami výzkumu v mediální pedagogice jako vědy o působení médií v procesech edukace a socializace v různých edukačních prostředích. Současné paradigma mediální pedagogiky považuje autor v kontextu nezbytného systémového přístupu k mediální edukaci za naprosto zásadní a určující pro další vývoj celé pedagogické vědy. Oblast vlivu médií (včetně masmédií) na edukační realitu byla dost dlouho řešena jen převážně ve zjednodušeném modelu aplikace informačních a komunikačních technologií na vzdělávací procesy, což v současnosti není již únosné. Ve výzkumné praxi je proto nezbytné vycházet jak z tradice a praxe vzdělávací technologie, tak také z mediální výchovy jako základních pilířů mediálně pedagogického výzkumu.

MICHEK Stanislav
NÚOV, Praha

Využití ohniskových skupin při tvorbě evaluačních nástrojů projektu Cesta ke kvalitě

V příspěvku bude představeno využití metody ohniskových skupin při tvorbě evaluačních nástrojů v individuálním projektu národním Cesta ke kvalitě. Z pohledu teoretických poznatků o ohniskových skupinách budou diskutovány zkušenosti s použitím metody při vývoji evaluačních nástrojů: ankety pro rodiče, rámcové vlastní hodnocení školy, 360° zpětná vazba pro střední management školy a dotazník pro zjištění klíma třídy. Členě vybranými účastníky pracovních setkání, tj. ohniskových skupin byli ředitelé, zástupci ředitele, výchovní poradci a učitelé ze škol. Tato metoda byla použita pro 6 setkání s reprezentanty různých typů škol (MŠ, ZŠ, ZUŠ, G, SOŠ, SOU).

NAJVAR Petr, ADAM Martin
PedF MU, Brno

Anglicky nebo česky? Analýza používání mateřského jazyka učitelů a žáků ve výuce anglického jazyka

Didaktika cizích jazyků v současné době prosazuje tzv. komunikativní přístup ve vyučování cizích jazyků. Od učitele se očekává, že bude ve vyučování s žáky komunikovat převážně v cílovém jazyce, mateřský jazyk bude využívat jen ojediněle, a to v opodstatněných případech. Tím bude žákům vytvářet příležitosti k mluvení, ve kterých bude simulovat reálné životní situace. Prezentace představuje výsledky analýzy používání mateřského jazyka v reálné výuce anglického jazyka na 2. stupni základní školy, která byla provedena jako součást projektu CPV videostudie anglického jazyka, který realizuje a koordinuje IVŠV PdF MU. Byly stanoveny proporce promluv učitele a žáků v mateřském a cílovém jazyce. Výsledky analýzy naznačují, že mateřský jazyk je ve vyučování cizích jazyků užíván i v situacích, kdy by bylo podle komunikativního přístupu možné použít jazyk cílový.

NAJVAROVÁ Veronika, ŠAMALÍKOVÁ Sonia, HANUŠOVÁ Světlana
PedF MU, Brno

Povaha žákovských promluv ve výuce anglického jazyka: vybrané výsledky CPV videostudie

Ve výuce cizích jazyků je v současné době preferován komunikativní přístup. Ten předpokládá, že učitel ve vyučování vytváří žákům příležitosti k procvičování komunikace v situacích, které simulují reálné životní situace. Cílem příspěvku je představit analýzu povahy žákovských promluv ve výuce anglického jazyka, která byla provedena na transkriptech 79 vyučovacích hodin na 2. stupni 21 náhodně vybraných základních škol Zlínského, Jihomoravského a Olomouckého kraje. Analýza je součástí širšího projektu CPV videostudie anglického jazyka, který realizuje a koordinuje IVŠV PdF MU. Výsledky analýzy ukázaly, že komunikativní přístup ve výuce anglického jazyka je uplatňován jen velmi zřídka. Převážná většina promluv žáků v anglickém jazyce byla realizována formou řízeného procvičování a byla zaměřena na přesnost a správnost projevu, nikoliv plynulost.

NOHAVOVÁ Alena
PedF JU, České Budějovice

Psychosomatický pohled na osobnost a její hlas

Učitelé patří podle Evropské unie foniatrů mezi hlasové profesionály. Kultivace hlasových dispozic je u budoucích učitelů na Pedagogické fakultě v Českých Budějovicích realizována v předmětu Hlasová a řečová výchova. Specifičnost tohoto předmětu je v psychosomatickém nahlížení na hlasový rozvoj. Příspěvek seznamuje s teoretickými východisky tzv. psychosomatické hlasové výchovy, která směřuje k seberozvoji osobnosti přes koncepci, která není programově nastavená na techniky vedoucí k interpretaci skladeb, čímž se liší od tzv. technické hlasové výchovy. Rozvoj hlasových schopností je vnímán jako proces vedoucí k psychofyzické jednotě, který se podílí na formování lidské individuality. Tento vývoj je doložen analýzou konkrétních případů.

NOTA Josef
PedF JU, České Budějovice

Dialogické jednání - sledování kvalitativní změny z pozice studenta

Příspěvek je reflexí na studijní zkušenosti nepředemtné disciplíny "dialogické jednání s vnitřním partnerem" z pozice subjektu. Mapuje studijní cestu při objevování vlastních principů ve hře a jednání v otevřené situaci. Představuje dialogické jednání jako disciplínu intervenující do osobnostní přípravy pedagoga. Formou kazuistiky reflektuje kvalitativní změny ve zkoušení a přístupu k veřejnému vystupování a pedagogické praxi.

NOVOTNÁ Jiřina
PedF UK, Praha

Participace žáků na životě školy: hodnocení možností

Možnosti žáků participovat na životě školy byly sledovány z pohledu práv dítěte v rámci konceptu kvality života. Subjektivní hodnocení možnosti vlastní účasti spolu s vyjádřením míry důležitosti, které žáci jednotlivým položkám účasti přiřkládají, bylo porovnáváno s poskytnutou nabídkou možností účasti a přístupem k participaci žáků v jednotlivých školách. Empirické šetření se uskutečnilo na deseti pražských základních školách, svoji participaci hodnotili žáci devátých tříd.

NOVOTNÝ Petr
FF MU, Brno

Workplace learning v kontextu dvou transformací profesního vzdělávání dospělých

Vývoj v oblasti profesního vzdělávání dospělých po roce 1989 v ČR lze rozčlenit do dvou fází, přičemž obě tyto fáze mají charakter transformace – proměnily se vnější i vnitřní podmínky realizace učení a vzdělávání, což zasáhlo podstatu celého systému i diskurz profesního vzdělávání dospělých. První transformace měla primárně ekonomický charakter a jejím průvodním jevem byl určitý chaos v představě o roli profesního vzdělávání dospělých a lidských zdrojů v ekonomice a společnosti. Druhá transformace má zřejmě charakter andragogický a jejími zjevnými znaky jsou v první řadě změna diskurzu učení se a vzdělávání dospělých v profesním a pracovním kontextu, dále pak proměna kultury organizace práce a učení a konečně prosazování nových řešení existujících sociálních a ekonomických problémů i otázek vzdělávání dospělých a rozvoje lidských zdrojů.

PAVLÍKOVÁ Jana
FF UHK, Hradec Králové

Profese učitele v německé celodenní škole

V posledních deseti letech prochází německý vzdělávací systém rozsáhlou reformou. V reakci na neuspokojivé výsledky mezinárodního hodnocení studijních výsledků PISA 2001 je podporována plošná implementace vzdělávacího modelu „celodenní škola“. Tyto instituce vykazují některé specifické rysy, které mohou pozitivně ovlivnit vzdělávací proces, a to nejen díky času navíc (8 hodin denně), ale zejména díky rytmizaci školního dne a dalším výchovně-vzdělávacím aktivitám. Profese učitele v této instituci poskytuje ucelený obraz o široké škále rolí, které učitelé zastávají při výkonu své profese. V příspěvku analyzuji role učitele v německé celodenní škole na základě původního kvalitativního výzkumu s pomocí zakotvené teorie.

PILUŠOVÁ Helena
PedF MU, Brno

Emoční klima volnočasového tanečního souboru

Příspěvek je věnován specifické volnočasové aktivitě - folklorním tanečním souborům. Této specifické aktivitě se i v dnešní době věnuje poměrně velké množství mladých lidí, které nespojuje jen pozitivní vztah k lidovým tradicím, ale tato aktivita má pro mnohé členy tanečních souborů mnohem silnější podtext. Příspěvek představí emoční klima v průběhu tanečních nácviků ve vybraných souborech, ve kterých probíhá výzkumné šetření zaměřené na oblast emocí.

PÍŠOVÁ Michaela, KOSTKOVÁ Klára
PedF MU, Brno; FF UPA, Pardubice

Agregace kvalitativních studií: meta-studie, meta-syntéza, meta-analýza?

Podíl kvalitativního výzkumu v poznávání edukační reality v posledních letech vzrůstá. Vzhledem k charakteru kvalitativních studií (včetně výstupů) zároveň vzrůstá potřeba jejich agregace tak, aby byl potenciál kvalitativního výzkumu plně vytěžen (pro rozvoj teorie i pro praktické implikace) a nezůstával na úrovni stále se opakujících dílčích studií. Dosavadní pokusy v tomto směru jsou poměrně řídké a někdy i kontroverzní. Příspěvek se pokusí naznačit možná metodologická řešení, a to na základě inspirace z výzkumů v jiných oblastech lidské činnosti (zdravotnictví).

PODLIPSKÝ Rudolf
PedF ZČU, Plzeň

Reflexivní dialog v galerijních animacích

V roce 2006 byl na Katedře výtvarné kultury ZČU v Plzni akreditován předmět „Galerijní animace“. V jeho rámci studující připravují a realizují „galerijní animaci“. Protože pojetí animací je výrazně inspirováno artefiletikou, uplatňuje se v nich tzv. „reflexivní dialog“. Vzhledem k jeho důležitosti pro poznání, zaměřuje autor příspěvku pozornost na jeho podoby v realizovaných animacích. Autor hledá na základě obsahové/konceptové analýzy zmíněného dialogu obsahové souvislosti mezi dialogem a zadávanými úkoly. V příspěvku zároveň předkládá jednu z možných podob konceptové analýzy.

POL Milan, HLOUŠKOVÁ Lenka, LAZAROVÁ Bohumíra, NOVOTNÝ Petr, SEDLÁČEK Martin
FF MU, Brno

Vedení procesů organizačního učení ve škole – první kroky realizace výzkumného projektu

V příspěvku představujeme výzkumný projekt Procesy organizačního učení ve škole a jejich vedení (financovaný GA ČR, 2010–2012). Cílem projektu je přispět k poznání teorie a praxe vedení procesů organizačního učení ve škole. Projekt se nachází v první fázi řešení, která je orientovaná na teoretické rozpracování tématu. Prvotní teoretická analýza organizačního učení ve škole probíhá ve třech obsahových rovinách, které tvoří relativně ucelený pohled na problematiku. V příspěvku budou detailněji pojednány – jde o (1) školy jako učící se organizace; (2) organizační učení jako součást kultury a rozvoje školy; (3) organizační učení z pohledu řízení a vedení školy. Pozornost bude věnována zejména empirickému zkoumání uvedených obsahových rovin a jejich vzájemných souvislostí.

PRÁŠILOVÁ Michaela, VAŠŤATKOVÁ Jana
PedF UP, Olomouc

Rozvoj školy prostřednictvím autoevaluace

Autoevaluace v podobě vlastního hodnocení se stala povinnou součástí práce českých škol. Otázkou zůstává, jakou roli v životě školy skutečně sehrává: zda se jedná jen o formální realizaci povinnosti či zda je i nástrojem k rozvoji školy. Příspěvek prezentuje shrnutí stavu poznání v českých (zejména základních) školách v tomto směru. S využitím případové studie dlouhodobě sledující etablování autoevaluačních procesů do života jedné školy ukazují autorky příspěvku na pestrost faktorů, které realizaci autoevaluace doprovázejí a na její pozitivní (i negativní) potenciál.

PRAVDOVÁ Blanka
Soukromé šestileté gymnázium, Ostrava

Jak ovlivňuje metakognitivní nácvik rozvoj sebepojetí studentů učitelství?

Příspěvek prezentuje projekt kvalitativního výzkumu, jenž bude zkoumat změny v sebepojetí studentů učitelství v souvislosti s nácvikem metakognitivních dovedností. Výzkum tedy propojuje několik témat (profesní sebepojetí, sebereflexe, metakognice, metakognitivní nácvik), jimž je v soudobé pedagogice přisuzován značný význam. Jako fakultní učitel Ostravské univerzity participující na přípravě studentů učitelství jsem došla k závěru, že většina studií věnovaná metakognici u učitele metakognitivní dovednosti předpokládá, ale otázka jakým způsobem metakognitivní dovednosti u budoucích učitelů rozvíjet, zůstává otevřená. Proto je součástí tohoto příspěvku i manuál metakognitivního nácviku, který je určen studentům učitelství a podporuje jejich schopnost využívat sebereflexi a metakognitivní strategie k vlastnímu profesnímu růstu.

PROCHÁZKA Miroslav
PedF JU, České Budějovice

Reflexe primární prevence žáky základních škol

Autor ve svém příspěvku shrnuje vlastní výzkumná zjištění, která se dotkla problematiky realizace primární prevence v prostředí základní školy. Žáci 8. a 9. tříd základní školy byli zapojeni do zhodnocení preventivních programů, kterých se v rámci vzdělávacího programu základní školy zúčastnili. Autor porovnává jejich reflexi obsahového zaměření uvedených aktivit, sleduje to, jaký přičítají prevenci význam a sbírá náměty k metodám preventivní práce. Na vzorku 1625 respondentů z různých krajů sleduje dále krajská specifika, odpovídající rozdílným regionálním koncepcím a zajímá se též o roli metodika školní prevence.

PROCHÁZKOVÁ Lucie, ČERNÝ Karel
NÚOV, Praha; PedF UK, Praha

Strategie výzkumu a první výsledky šetření v projektu Cesta ke kvalitě

Projekt Cesta ke kvalitě přináší školám systematickou metodickou podporu v oblasti autoevaluace školy. Je připraven pro období 2009-2012 pro mateřské školy speciální, základní školy, základní umělecké školy, střední školy, konzervatoře a jazykové školy s právem státní jazykové zkoušky. V rámci projektu jsou naplánovány výzkumné aktivity, jejichž cílem je zjistit stav a kvalitu autoevaluačních procesů na školách a míru zkušeností s touto činností, zároveň také mapovat potřeby škol v této oblasti. Příspěvek seznamuje se strategií výzkumných šetření v projektu a přináší první výsledky dotazníkového šetření ze září 2009.

PRŮCHA Jan
FF UK, Praha

Informační zdroje českých pedagogů

Je provedena citační analýza pramenů používaných v 160 textech Pedagogické encyklopedie (PEN, 2009). Účelem je zjistit, o jaké zdroje se současní čeští autoři (N=105) v různých tématech pedagogické vědy opírají. Protože PEN obsahuje systematický komplex relevantních pedagogických témat, lze provedenou analýzu považovat za dostatečně reprezentativní. Výsledky jsou porovnány s daty předchozích analýz informačních pramenů české pedagogické vědy (in Průcha, Moderní pedagogika, 2009, 4. vyd.).

PŘIKRYLOVÁ Jana
PedF MU, Brno

Používání strategií učení cizímu jazyku studenty gymnázia z hlediska řečových dovedností (předvýzkum)

Příspěvek představuje výsledky předvýzkumu v oblasti diagnostiky strategií učení cizímu jazyku na gymnáziu. Použit byl dotazník Language Strategy Use Survey (A. Cohen, R. Oxford, C. Chi 2002) vycházející z přístupu k výuce založeného na stylech a strategiích učení A. Cohena a S. Weaverové. Na české podmínky byl upraven a adaptován pod názvem Dotazník strategií učení cizímu jazyku pro studenty středních škol (Příkrylová, Vlčková 2010). Strategie byly zjišťovány v oblastech receptivních (poslech, čtení) a produktivních řečových dovedností (psaní, mluvení).

PŘIKRYLOVÁ Jana
PedF MU, Brno

Strategie učení cizímu jazyku v kontextu řečových dovedností a jazykových prostředků

Příspěvek představuje, shrnuje a analyzuje dosavadní stav poznání a výzkumu v oblasti metod a technik diagnostiky strategií učení (zejména cizímu jazyku) v ČR a v zahraničí, především v anglosaském prostředí. Příspěvek se zaměří především na diagnostické techniky přístupu SSBI A. Cohena a S. Weaverové. Představí předvýzkum strategií učení cizímu jazyku, který byl realizován na základě jejich dotazníku. Popíše fáze předvýzkumu a nastíní jeho výsledky.

RABUŠICOVÁ Milada, KAMANOVÁ Lenka, PEVNÁ Kateřina
FF MU, Brno

Mezigenerační učení v rodině očima dětí, rodičů a prarodičů

Tématem příspěvku je mezigenerační učení v rodinách. Naše výzkumná otázka zní: Co se dospělí děti, rodiče a prarodiče od sebe navzájem učí a jak toto učení vnímají? K získání odpovědí na tuto a další dílčí otázky jsme zorganizovali dotazníkové šetření mezi účastníky kurzů neformálního vzdělávání, jichž se účastní dospělí z různých generací. Dotazování bylo zaměřeno na zjištění charakteristik účastníků a jejich rodin, na jejich hodnocení komunikace v rodině, sdílení volného času, atmosféry v rodině, vztahy a směr a vzájemnost učení. Odpovědi tří generací respondentů jsou srovnávány a interpretovány na pozadí charakteristik a postojů respondentů a jejich rodin. Nabízí se, že výzkum mezigeneračního učení v rodině může přinést nový pohled na rodinu v protiváze k často popisovaným procesům oslabování rodiny. Jestliže se členové rodiny mezi sebou učí, přitom netrvají na dominanci jedněch nad druhými, předávají si svoje vědomosti a zkušenosti, a to oběma směry, potom se obohacují navzájem a posilují soudržnost rodiny jako takové.

RÝDL Karel
FF UPA, Pardubice

Smysl a nesmysl "impaktfaktoru" v pedagogických vědách?

Vznik a vývoj současné prestiže IF. Smysl a nesmysl využívání IF v evaluačních procesech vědecké práce jednotlivce, týmů či institucí. Pochybnosti o IF jako ukazatelé kvality vědeckosti v pedagogických vědách. Zneužívání manipulací kvantitativními přístupy ve scientometrii a bibliometrii. Současný stav diskuse u nás a ve světě.

SEBEROVÁ Alena
PedF OU, Ostrava

Kvalita pracovního života učitelů – teoretické vize a realita empirických zjištění

Kvalita pracovního života učitelů je v příspěvku představena dvojí dimenzí pohledu. První tvoří teoretické analýzy konstruktů profesní potřeby a pracovní spokojenost. Druhou následně metodologie a vybrané výsledky výzkumu reflektující reálný stav profesních podmínek a pracovní spokojenosti učitelů základních škol.

SEMRÁD Jiří, ŠKRABAL Milan, CHMELA Ladislav
MÚVS ČVUT, Praha

Názory na aspiraci mládeže na přírodovědně technické obory

Autoři příspěvku si kladou otázku, proč mladí lidé, žijící v době digitálních technologií a konzumující tyto technologie, nejsou více oslovováni přírodovědně technickými obory a inženýrskými profesemi a zda to mimo jiné nesouvisí s přípravou a pojetím výuky budoucích učitelů odborných předmětů na technicky zaměřených vysokých školách. Vycházejí přitom z poznání, že v posledních deseti letech značně ochabuje zájem mladých lidí o přírodovědně technická studia a inženýrské profese. Provedli empirickou sondu u učitelů a studentů. Zjišťovali názory učitelů na tento jev a postoje a názory studentů na uvedený problém. Nepřímo tak sledovali aspirace mládeže na kariéru.

SLAVÍK Jan, LUKAVSKÝ Jindřich
PedF ZČU, Plzeň

Konceptová analýza výuky ve výtvarné výchově

Příspěvek informuje o výstupech z pokračování dlouhodobého výzkumu vzdělávání učitelů výtvarné výchovy na fakultách v Plzni, Praze a v Ústí nad Labem. Je zaměřen na stav didaktických znalostí obsahu a počátečních dispozic reflektivního praktika studentů v oborově didaktické přípravě. Zvláštní pozornost je věnována jedinečné povaze umělecké tvorby a vztahům mezi osobní zkušeností a vizuální kulturou. Cílem příspěvku je nejenom uvést empiricko-výzkumné poznatky z akademického roku 2009/2010, ale též zprostředkovat nové znalosti o teoretickém modelu konceptové analýzy výuky ve výtvarné výchově.

SMETÁČKOVÁ Irena
PedF UK, Praha

Téma školy v komunikaci mezi dětmi a rodiči

V životě dětí a jejich rodičů představuje škola v mnoha směrech významnou instituci. Žáci/kyně ve škole tráví velké množství času, osvojují si obecné kulturní nástroje i konkrétní poznatky umožňující jejich budoucí uplatnění, získávají osvědčení vysílající je na specifické životní dráhy atd. Školní docházka proto hluboce strukturuje život většiny dětí a jejich rodin. To se promítá mimo jiné i do obsahu komunikace mezi rodiči a dětmi. Příspěvek se zaměřuje na otázku, které školní zážitky žáci a žákyně na konci základní školy sdílejí se svými rodiči, jakou má toto sdílení formu a jaký význam mu přiřkládají. Prezentované údaje vychází z kvalitativního šetření využívající metodu rozhovorů doplněnou písemnými výpověďmi žáků a žákyně osmých tříd.

STANOEV Martin
PedF MU, Brno

Iniciace do prodrogového prostředí

Cílem příspěvku je analýza životního příběhu několika mladých lidí, kteří se v období adolescence pohybovali v prostředí, kde se běžně konzumovaly tvrdé drogy. Cílem je analyzovat moment vstupu do tohoto prostředí, s důrazem na vliv vrstevníka (významného druhého), který sehrál důležitou roli při "iniciaci" do prodrogového prostředí. Dále se chci zaměřit na zpětný pohled na tuto životní epizodu a její interpretaci v současnosti (informanti vypráví svůj životní příběh s odstupem několika let). Vyústění zkušeností s tímto prostředím v drogovou závislost není podmínkou výběru informanta, výzkum představuje předvýzkum v rámci méj dizertační práce.

STARÁ Jana
PedF UK, Praha

Soulad záměru autorů učebnic a pojetí výuky učitelů

Kurikulární reforma v ČR se odrazila mj. ve výběru učiva a způsobu jeho prezentování v učebnicích. Příspěvek představuje design výzkumu zaměřeného na zjišťování souladu záměru autorů učebnic a realizovaného kurikula ve 4. třídách základní školy. Tři učitelé byli požádáni, aby realizovali ve svých třídách blok vyučovacích hodin týkajících se průřezového tématu výchova k evropským a globálním souvislostem a souvisejícího učiva především ze vzdělávací oblasti Člověk a jeho svět. Byli vyzváni, aby při přípravě zvažili použití konkrétní učebnice a příručky pro učitele, vyvinutých na základě požadavků kurikulární reformy. Výuka těchto učitelů byla nahrávána na video a následně posuzována několika posuzovateli. Jako výchozí kategorie, které byly dále výzkumníky zjemňovány a rekódovány byly kategorie použité R. M. Schneiderovou, J. Krajčíkem a P. Blumenfeldem (2005).

STARÝ Karel
PedF UK, Praha

Základní škola očima žáků, učitelů a výzkumníků

Ve svém příspěvku budu referovat o metodologických postupech a výsledcích studie zaměřené na fungování základní školy. Výchozí metodou shromažďování dat byly ohniskové skupiny se žáky 9. ročníků. Žákům byla předkládána témata uzlových bodů jejich dosavadní vzdělávací dráhy, hodnocení kvality vzdělávání či připravenosti na budoucí život. Díky skupinové dynamice byla pak témata různým způsobem a směrem rozvíjena. Kvalitativní analýza ukázala, že většina témat se stočila k učitelům, jejich různým pojetím výuky i výchovy. Z individuálních rozhovorů s učiteli se proto zaměříme na jejich vnímání témat identifikovaných žáky. Zúčastněné pozorování ve třídách umožnilo výzkumníkům doplnit vnímání školy žáky a učiteli o vlastní pohled. Případová studie pěti základních škol tak poskytla poměrně komplexní obraz základní školy jako specifické kultury.

SUDA Stanislav
PedF JU, České Budějovice

Sledování kvalitativních změn

Příspěvek je věnován pětiletému sledování studenta učitelství a jeho osobnostnímu posunu na základě studia dialogického jednání. Posun je sledován zejména v kultivaci utváření vlastní sebereflexe a ve způsobu vývoje psychosomatické kondice k veřejnému vystupování. Záznamy jsou předkládány z pozice vyučujícího.

SUCHARDOVÁ NOVÁKOVÁ Jitka
Jazykové centrum UPA, Pardubice

Metakognitivní strategie jako součást zvyšování autonomie v cizojazyčné výuce

Ve svém příspěvku představím téma disertační práce včetně výzkumných otázek, hypotéz, teoretických východisek a metodologického postupu. Ve své práci se zabývám vztahem mezi úrovní ovládnutí anglického jazyka a mírou autonomie. Vzhledem k faktu, že autonomie je spojována s problematikou učebních strategií včetně metakognice, snažím se ve své práci sledovat její jednotlivé komponenty od plánování a organizace až k sebehodnocení průběhu a výsledků učení. Jako nástroj ke zjišťování stupně ovládnutí cizího jazyka a sebehodnocení představím on-line jazykový test DIALANG a Evropské jazykové portfolio (EJP) jako podporu rozvoje metakognitivních strategií. K měření míry autonomie využívám Vermuntův dotazník a ke zjišťování učebních strategií dotazník Oxfordové. Také uvedu některé dílčí výsledky výzkumu a budu se je snažit interpretovat.

Problém nuly v pedagogickém výzkumu profesní přípravy učitelů

Příprava učitelů nejrůznějších typů a stupňů českých škol se během 90. let minulého století stala frekventovaným tématem diskusí nejen odborné veřejnosti nad proměnami českého školství. Nula a její matematický znak se mezi tím velmi nepozorovaně a úspěšně rozmístila do mnohých vnějších i vnitřních podmínek profesionalizace učitelů. Vyprázdnění prostoru postihlo zejména vzdělávací obory, které byly v dřívějších modelech školského vzdělávání nazývány esteticko-výchovnými. Nesnáze s uchopením problému Nic ve sledovaných studijních programech, velmi málo a prázdné ve zkušenostech a znalostech mnohých přijatých studentů učitelství a vnějších podmínek vysokoškolských pracovišť se nestaly příliš častým zájmem vědeckého pedagogického výzkumu. Estetická čistota prázdnoty, tj. něčeho dílčího chybějícího, nemnohého, nepřítomného, neexistujícího může být příčinou vynulování všeho, co původně stálo v úběžníku cílových představ o učiteli dnešní školy.

ŠEĎOVÁ Klára, ŠVARÍČEK Roman, MAKOVSKÁ Zuzana, ZOUNEK Jiří
FF MU, Brno

Výukový dialog v české škole

Starší i zcela aktuální empirické studie, které se zabývají problematikou komunikace ve školní třídě, konstatují shodně některé jevy, které se zdají být invariantní jednak časově, jednak geograficky (srv. Galton et al, 1999, Alexander, 2001, Burns, Myhill, 2004, Pratt, 2006, Parker, Hurry, 2007). Jde především o tzv. pravidlo dvou třetin, udávající, že dvě třetiny z průměrné vyučovací hodiny jsou tvořeny verbální komunikací; z tohoto času dvě třetiny hovoří učitel a konečně dvě třetiny objemu učitelské řeči představuje výklad či kladení otázek. Rovněž invariantní se zdá být tzv. IRF struktura jako základní organizační princip dění v hodině, která je obligátně tvořena: 1) iniciací učitele; 2) odpovědí žáka; 3) zpětnou vazbou učitele (Sinclair, Coulthard, 1975).

Trvalá persistence těchto komunikačních jevů je v poslední době terčem kritiky. Má se za to, že takto nastavená komunikace je příliš rigidní a omezuje žákovský potenciál k učení.

Cílem předkládaného příspěvku je popsat základní parametry výukového dialogu v české základní škole, jako je míra aktivity jednotlivých aktérů, směr komunikace, typy otázek kladených učitelem, typy zpětné vazby. Zároveň chceme ukázat, že IRF struktura představuje formu, která může být naplněna velmi různorodým obsahem, a tudíž je k posuzování kvality výukového dialogu zapotřebí mnohem jemnějších kritérií.

Jde o terénní výzkum převážně kvalitativního charakteru. Sběr dat proběhl na 4 základních školách, přičemž na každé z nich byli ke spolupráci získáni čtyři učitelé a spolu s nimi 4 různé třídy. Výzkumný plán zahrnoval hloubkové rozhovory s učiteli, nestrukturované pozorování ve třídách, dále videonahrávky dvou vyučovacích hodin u každého učitele (celkem 32 hodin) a rovněž dotazník pro žáky (po zaznamenané hodině).

Přetechnizovaná škola? Výzkum využití ICT ve výuce na střední odborné škole

Příspěvek je výsledkem výzkumu zaměřeného na využití ICT ve výuce na odborné střední škole, kterou lze považovat za velmi dobře technologicky vybavenou. Lze tedy očekávat, že ve škole bude existovat učební prostředí, jehož podstatnou součástí budou právě ICT. Autoři budou prezentovat zejména pohled učitelů, které vnímají jako klíčové aktéry při vytváření takového prostředí. Klíčovým tématem výzkumu se jeví implementace systému Moodle, který je ve výuce využíván jako „sklad učebních materiálů“. Výrazně se ale prosazují i jiné možnosti komunikace a spolupráce (např. jen email nebo sociální sítě), které učitelům slouží i jako náhrada jim dostupného systému Moodle. Škola využívá pro podporu výuky i několik dalších technologií, což je částí respondentů ovšem vnímáno poměrně negativně, a to i některými členy vedení školy, kteří ovšem současně využívají ICT prosazují.

ŠMELOVÁ Eva, PETROVÁ Alena, PLEVOVÁ Irena
PedF UP, Olomouc

Pedagogicko-psychologické aspekty připravenosti k zahájení školní docházky

Autorky prezentují dílčí výsledky mezinárodního výzkumu, jehož cílem je objektivně ověřit a vyhodnotit účinnost Rámcového vzdělávacího programu pro předškolní vzdělávání a jeho dopad na úroveň připravenosti dětí pro úspěšné zahájení povinné školní docházky, a to s ohledem na pohlaví a případné handicap. Zpracovat komplexní pedagogicko-psychologicko-speciálně pohled na možnost předškolního vzdělávání pozitivně ovlivnit vstup dítěte do školy v ČR. Prostřednictvím jednotné testové baterie provést šetření zaměřené na školní připravenost ve vybraných zemích Evropské unie a získaná data komparovat.

URBÁNEK Petr
FP TUL, Liberec

Změna sociálního klimatu učitelského sboru

Sociální klima je chápáno jako faktor, který zřejmě determinuje fungování školy. Klima se zároveň charakterizuje jako relativně stabilní fenomén, existující ovšem v dynamickém poli života školy. Příspěvek prezentuje výsledky opakovaného měření sociálního klimatu učitelského sboru v průběhu tří let (2007-2010) na jedné základní škole. Dynamiku relevantních změn uvnitř školy reprezentují čtyři sledované faktory, které lze identifikovat: intenzita fluktuace učitelského personálu; stupeň kvalifikovanosti učitelů, resp. její homogenita; výkyvy zátěžových faktorů; charakteristiky podmínek práce učitelů. Opakovaná měření klimatu učitelského sboru (nástrojem OCDQ-RS) potvrzují, že i v nestabilních podmínkách vnitřní dynamiky života současné školy je vykazována relativní ustálenost tohoto fenoménu.

URBÁNEK Petr, WERNEROVÁ Jana
FP TUL, Liberec

Proměny v základních školách: k realizaci kurikulární reformy

Příspěvek navazuje na výsledky šetření z roku 2007. Zkoumáno bylo i v dalších dvou letech (2008, 2009), jak se z pohledu učitelů a studentů učitelství projevovaly první kroky realizace kurikulární reformy v realitě druhého stupně základní školy. Studenti v průběhu souvislé čtyřtýdenní pedagogické praxe zjišťovali, jak reformu přijímali a hodnotili učitelé základních škol; jejich názory, postoje, i to, jak byla realizována školní výuka. Názory učitelů na reformu se dle zjištění studentů ukázaly značně rozporuplné. Učitelé očekávají jako výsledek reformy jen mírně pozitivní změny. Z hlediska interpretace opakovaných šetření nebyly v procesu výuky v průběhu sledovaných tří let shledány podstatnější posuny v oblasti realizovaného kurikula ani v práci s žáky.

VALENTA Josef
FF UK, Praha; DAMU, Praha

Výzkum didaktického myšlení učitelů v oblasti témat osobnostní a sociální výchovy

Příspěvek glosuje dlouholeté sledování způsobu uvažování učitelů o průřezovém tématu „osobnostní a sociální výchova“ (v RVP ZV a G) a o jeho didaktické transformaci do praxe. Použité metody: analýzy příprav učitelů z praxe na lekce OSV; pozorování reálného jednání učitelů při realizaci OSV ve třídě; pozorování reálného jednání studentů oboru „pedagogika“ při tréninkových hodinách; analýzy charakteristik a rozborů metod OSV vytvořených studenty pedagogiky; rozhovory s pedagogy, které lze označit jako experty na poli práce s kurikulem a metodikou osobnostní a sociální výchovy; analýza vlastní praxe. Z výsledků zkoumání uvedme např. poznatek, že častým základem uvažování o tématech OSV je uvažování ve velmi obecných pojmech (komunikace, vůle atd.), které nejsou ve znalostech a myšlení dále diferencovány, což se odráží zpětně v ne vždy adekvátní volbě praktických metod pro práci se žáky.

VAŠÍČEK Zdeněk
ZUŠ, Tišnov

Postoje rodiny ke klavírnímu recitálu dítěte mladšího školního věku na ZUŠ

Prováděl jsem akční výzkum v mé klavírní třídě na Základní umělecké škole Tišnov. Využil jsem techniku pozorování (2006-2009) a techniku interview (září 2009). Marie, dítě mladšího školního věku, měla pro klavírní recitál 1. dobré osobní předpoklady a 2. trvalou podporu rodičů. Empiricky podloženými teoretickými výtěžky tohoto výzkumu jsou: 1. termín „rodina (kladně) motivovaná pro cíle školy“ a 2. (kladná) rodinná responzivní evaluace individuálního studijního programu. Za podobných okolností, jako těch uvedených výše, se klavírní recitál na ZUŠ zdá být tím správným řešením již pro dítě mladšího školního věku i vhodným individuálním vzdělávacím programem.

VÁVRA Jaroslav
FP TUL, Liberec

České geografické kurikulum, možná revize

O českém geografickém kurikulu se diskutuje již deset let. Podle tohoto dokumentu se učí na základních školách od roku 2007 (Výzkumný ústav pedagogický v Praze 2007). Rámcový vzdělávací program (kurikulum) vychází z kmenového učiva, které pochází z reformy ze začátku 80. let a ze Standardu základního vzdělávání (MŠMT 1995), resp. ve čtyřletém gymnáziu (MŠMT 1996). Mezitím Američané publikovali Geography for Life (1994), americké geografické standardy. Komise pro geografické vzdělávání při International Geographical Union přijala ve Washingtonu v roce 1992 Chartu geografického vzdělávání (Haubrich 1994), která je přeložena do 21 jazyků, včetně češtiny. Angličané podstatně revidovali své národní kurikulum v roce 2000, Němci publikovali Deutsche Gesellschaft für Geographie (Kulke 2007). Nyní se v Česku začíná mluvit o revizi národního kurikula, která by měla začít snad v roce 2013. Článek naznačuje možné strategie, kudy by se měla ubírat revize českého geografického kurikula.

VIKTOROVÁ Ida
PedF UK, Praha

Rodina a škola: smluvní vztahy

Mezi školou a rodinou se objevují v poslední době nové vztahy a nové formy komunikace. Příspěvek se soustředí převážně na takové změny v komunikování, které reagují na stávající situaci právních norem i pravidel kontaktů mezi oběma institucemi. Zaměřím se na tři skupiny jevů: zneužívání právního zázemí a pravidel, dodatečné smluvní situace nad rámec stávajících pravidel a nakonec komunikace v prostorách, které nejsou regulovány. Představím předběžné výsledky sledování těchto jevů na základních školách v našem prostředí.

VLČKOVÁ Kateřina
PedF MU, Brno

Rozdíly v používání strategií učení se cizímu jazyku mezi žáky 5. tříd, 9. tříd a na gymnáziích

Rozdíly byly zjišťovány na konci etap všeobecného vzdělávání adaptovaným inventářem SILL v šesti kategoriích strategií: paměťových, kognitivních, kompenzačních, metakognitivních, afektivních a sociálních. Žáci 5. tříd (N = 1482) používali srovnávané strategie celkově více než studenti předposledního ročníku gymnázií (N = 1038), a ti více než žáci 9. tříd (N = 2382). V 5. třídách bylo více než v 9. třídách používáno 13 ze srovnávaných 15 strategií, nejméně zde však byly používány sociální strategie, jako spolupráce se spolužáky při učení. Na gymnáziích bylo používáno 39 strategií z 67 více než v 9. třídách, naopak v 9. třídách bylo používáno 13 strategií více než na gymnáziích. Kognitivní, kompenzační, metakognitivní a sociální strategie byly více používány na gymnáziích než v 9. třídách. Na všech stupních se ukázalo, že (1) dívky uvádí vyšší míru používání strategií, (2) zařazení strategií do výuky má pozitivní vliv na jejich používání, (3) vliv typu jazyka nebyl signifikantní, kromě 5. tříd ve prospěch angličtinářů.

VYKOUKALOVÁ Věra a kolektiv studentů
FP TUL, Liberec

Typy a úloha grafických symbolů v učebnicích primárního vzdělávání

Příspěvek podává přehled o výsledcích výzkumu učebnic českého jazyka a matematiky určených pro primární vzdělávání z hlediska výskytu podpůrných grafických znaků a symbolů vázaných k textu jednotlivých cvičení a úkolů. Podává komparativní informaci o kvantitě grafických symbolů v učebnicích různých nakladatelství a zamýšlí se nad důvody jejich užití v textu. Na základě studia vazby symbolu na text se snaží vytvořit typologii grafických znaků z různých hledisek (úloha v textu, těsnost vazby na text, uzuálnost, grafické řešení atd.), hodnotí jejich možné vlivy na porozumění textu. Představuje následné aktivity vázané k výzkumu učebnic.

Podklady pro příspěvek byly zpracovány řešitelským týmem v rámci studentského grantu Fakulty přírodovědně-humanitní a pedagogické Technické univerzity v Liberci.

WERNEROVÁ Jana
FP TUL, Liberec

Hodnocení profesní přípravy na pedagogických fakultách učitelů z praxe

Výzkumné šetření prezentuje prostřednictvím evaluačního dotazníku názory učitelů 2. stupně základních škol na problematiku přípravného vzdělávání učitelů (hodnocení profesní přípravy ve složce oborové předmětové, oborové didaktické a pedagogicko-psychologické) na pedagogických fakultách v České republice, převážně v Hradci Králové, Ústí nad Labem, Praze a Liberci, za období posledního čtyřicetiletí. Výzkum byl uskutečněn v září a říjnu 2009. Učitelé upřednostňovali zařadit do přípravného vzdělávání více učiva didakticky orientovaného zaměřeného na budoucí učitelskou profesi a důkladnější přípravu na současný nárůst výchovných problémů žáků. Vyjadřovali se k otázkám zaměřením dalšího vzdělávání učitelů.

ZAHRADNÍKOVÁ Jiřina
VOŠMO a OA, Jablonec nad Nisou

Klíčové kompetence a EJP

Evropské jazykové portfolio je mezinárodním standardizovaným nástrojem sledování vlastního pokroku v osvojování cizího jazyka. Vhodné začlenění do výuky umožní vyučujícím rozvíjet soustavně důležité klíčové kompetence. Nově připravovaná elektronická podoba evropského jazykového portfolia, oproti starší papírové verzi, může posílit autonomní učení a sebehodnocení u studentů středních, vyšších a vysokých škol.

ZAJITZOVÁ Eliška
FHS UTB, Zlín

Přípravenost dětí předškolního věku na čtení a psaní

Příspěvek se zabývá připraveností dětí předškolního věku na čtení a psaní, jako základu školní úspěšnosti a efektivního vzdělávání. Autorka seznamuje s dílčími výsledky výzkumného šetření disertační práce. Poukazuje na vybrané oblasti směřující k rozvoji čtení a psaní jako je oblast sluchové a zrakové percepce, slovního projevu, vyspělosti řeči. Zjištěné výsledky dosažené úrovně dětí v těchto oblastech jsou porovnávány s požadavky formulovanými do podoby očekávaných výstupů vymezenými v současném kurikulárním dokumentu - Rámcovém vzdělávacím programu pro předškolní vzdělávání. Výzkum proběhl v Olomouckém kraji u sta dětí před vstupem do základní školy.

ZIKMUNDOVÁ Vladimíra
PedF ZČU, Plzeň

Vliv multimédií na vnímání a rozumění vizuálně obrazných podnětů - kvalitativní výzkum
Ve svém příspěvku se věnuji výsledkům výzkumu založeném na kvalitativní analýze výpovědí o tom, jak se proměňuje zážitek z obrazového materiálu doprovázeného různou zvukovou stopou. Ukazuje se, že multimediální díla, která se z hlediska formy změnila právě nahrazením jednoho z modulů (v mém případě zvukové komponenty), mohou mít výrazně odlišnou výpovědní hodnotu. Tento princip je podstatným rysem multimédií, který může ovlivňovat kultivaci vizuální gramotnosti a proces poznávání na podkladě vizuálně obrazných vyjádření.

ZOUNEK Jiří
FF MU, Brno

Vysokoškolské studium v éře moderních technologií (pohledem studentů)
Příspěvek je výstupem výzkumného projektu, který si klade za cíl poznat proces učení současné generace studentů na Filozofické fakultě Masarykovy univerzity, přičemž se zaměří na využívání různých prostředků ICT při studiu. Výzkum je podporován Grantovým fondem FF MU. Autor se ve svém příspěvku zaměří na motivy studentů k využívání nebo nevyužívání různých technologií. V další části se bude věnovat konkrétním nástrojům ICT a službám na internetu, které studenti využívají. Ukáže, jakými způsoby tyto nástroje studenti využívají při svém studiu. Dále se bude autor věnovat tomu, zda a jak si studenti využívané nástroje přizpůsobují svým potřebám a vytvářejí si tak svoje vlastní učební prostředí. V následující části se bude příspěvek věnovat možným omezením či bariérám ve využívání ICT při studiu.

ŽLÁBKOVÁ Iva
PedF JU, České Budějovice

Postoje pubescentů k hodnocení ve škole a ve volnočasových aktivitách
Příspěvek představuje výsledky výzkumu, který se zabýval postoji pubescentů k hodnocení ve škole a ve volnočasových aktivitách. Pro výzkum byla použita metoda sémantického diferencálu. V příspěvku jsou analyzovány některé výsledky výzkumu se zaměřením na srovnání postojů pubescentů k hodnocení ve škole a ve volnočasových aktivitách.

Symposium „Oborové didaktiky – bilance a perspektivy“

Jednou z významných doprovodných akcí letošní konference ČAPV je symposium, nazvané „Oborové didaktiky – bilance a perspektivy“. Jeho cílem je analyzovat současný stav a perspektivy oborových didaktik s akcentem na domácí vývoj a mezinárodní kontext. Pozvání referujících přijali přední čeští odborníci v oblasti oborových didaktik. Symposium se uskuteční v návaznosti na sérii významných aktivit v oblasti teorie vyučování jednotlivým oborům. Tento doprovodný program konference nabídne účastníkům tolik potřebný společně sdílený diskusní prostor, v němž by bylo možno bilancovat příležitosti, klíčové problémy a rizika, stejně jako konfrontovat různá pojetí a konstrukty v oblasti oborových didaktik.

Setkání předsedů redakčních rad významných českých pedagogických časopisů (panelová diskuse)

Smyslem setkání je diskuse o současných problémech, možnostech, o dalších perspektivách, i o možné koordinaci redakčních záměrů jednotlivých časopisů. Předpokládanou formou fóra bude moderovaná panelová diskuse se vstupními příspěvky předsedů redakčních rad významných českých pedagogických časopisů ke dvěma zásadním tematickým okruhům:

- (1) představení časopisu, jeho tematické vymezení a další redakční záměry;
- (2) problémy v současné odborné pedagogické časopisecké scéně v ČR a na Slovensku.

POSTER

KRNINSKÝ Luboš
PedF JU, České Budějovice

Vliv osobnosti učitele ZŠ na výchovně-vzdělávací proces

Východiska, metody a cíle výzkumu budou představeny prostřednictvím posteru.

Výzkum bude hledat typ osobnosti učitele, který zvládá náročné situace ve vyučování tak, aby účinně pedagogicky působil a zároveň aby byl se svým působením spokojen.

Bude se snažit zodpovědět následující otázky: Jaký je vztah mezi jednotlivými typy osobnosti učitelů a druhy reakcí na náročné situace v procesu edukace; jaký je vztah mezi těmito typy a volbou řešení takovýchto situací; jak souvisí typ osobnosti učitele a prožívání náročných situací v edukačním procesu?

Pro zodpovězení těchto otázek bude vypracována mnohočetná případová studie učitelů ZŠ, se kterými bude veden polostrukturovaný hloubkový rozhovor a provedeno zúčastněné přímé pozorování jejich výuky. Učitelé také vypracují koláže na téma „Já jako učitel ve všech jeho pozicích a rolích“.

DOKTORSKÝ METODOLOGICKÝ SEMINÁŘ

KASPER Tomáš, RÝDL Karel
FP TUL, Liberec; FF UPA, Pardubice

Problematika historicko-pedagogického výzkumu

Doktorský seminář seznámí účastníky s metodologickými postupy a zásadami v rámci historicko-pedagogického výzkumu. Pozornost bude věnována otázkám interpretace a rekonstrukce historicko-pedagogických fenoménů. V části semináře účastníci nahlédnou na základě konkrétních příkladů historicko-pedagogické metodologické postupy, v druhé části budou tyto postupy reflektovat.

NIŠPONSKÁ Magda
FP TUL, Liberec

Fenomenologický rozhovor v psychologickom a pedagogickom výskume

Fenomenologický rozhovor je kvalitativnou metódou získavania informácií pre účely výskumu i aplikácie v poradenskej a terapeutickej praxi. Vo fenomenologickom rozhovore sa uplatňuje tzv. pravidlo horizontalizácie, podľa ktorého sa snažíme neprikladať žiadnemu z pozorovaných fenoménov zvláštny význam, alebo ho uprednostňovať na základe prekonceptíí. Interpretačná fáza nasleduje až po rozhovore. Metóda fenomenologického rozhovoru umožňuje vďaka absencii hodnotenia prístup k neočakávané hlbokým vzhľadom do ľudských príbehov. Uplatnenie fenomenologického rozhovoru vidíme predovšetkým u respondentov schopných dobre verbalizovať svoj príbeh, schopných introspektívnej sebareflexie, schopných vystaviť sa tomu čo prichádza a citlivo to vnímať a zároveň dostatočne otvorených v zmysle nevyhnutnej miery dôvery pre sebaodhalenie. Na seminári sa účastníci oboznámia so základnými pravidlami vedenia fenomenologického rozhovoru. Súčasťou seminára bude ilustratívna ukážka rozhovoru a následná diskusia.

NOVOTNÝ Petr, VLČKOVÁ Kateřina
FF MU, Brno; PedF MU, Brno

Průvodce základy kvantitativního výzkumu

Přestože je kvantitativní výzkum předmětem mnoha výkladů a učebních textů, problémy, které je třeba vyřešit v rámci každého jednotlivého výzkumného projektu, jsou do značné míry individuální a specifické. Nalezení průsečíku mezi obecnými pravidly kvantitativního výzkumu a konkrétním řešením je obtížné a často vede k porušení obecných pravidel. Dílna si proto klade za cíl provést výzkumníky (především začínající) klíčovými body procesu výzkumu a ukázat vhodná řešení vybraných kroků výzkumu. Pozornost je věnována především konstruktům a jejich operacionalizaci, výběru výzkumného vzorku, testování hypotéz a zobecňování. Řešení budou ukázána na konkrétních příkladech a s odkazy na nástroje, které jsou výzkumníkům k dispozici (statistický software, online nástroje pro dotazování apod.).

STRAKOVÁ Jana
ÚIV, Praha

Práce s datovými soubory z mezinárodních výzkumů vědomostí a dovedností

Seminář je určen zájemcům o práci s datovými soubory získanými v rámci mezinárodních výzkumů vědomostí a dovedností žáků. Účastníci se seznámí s tím, jaké soubory jsou k dispozici, jaké informace je možno z nich získat a na co je třeba si dát při práci s nimi pozor. Seminář je vhodný pro účastníky, kteří mají alespoň elementární zkušenost s prací s daty.

ROZDĚLENÍ SEKČÍ

- 1. Výzkum žáka v současné škole / výzkum dítěte**
- 2. Výzkum učitele a učitelského vzdělávání**
- 3. Výzkum školy a školního vzdělávání**
- 4. Výzkum v oblasti mimoškolní výchovy**
- 5. Výzkum kurikula a školních učebnic**
- 6. Výzkum v oblasti oborových didaktik**
- 7. Výzkum sociálních a etických faktorů edukace**
- 8. Metodologie pedagogického výzkumu**

ABECEDNÍ SEZNAM AUTORŮ, PŘÍSPĚVKY V SEKČÍCH

BAČÁKOVÁ Markéta, Mgr.: Praxe zařazování dětí-uprchlíků do ročníků jako bariéra inkusivního vzdělávání – případová studie (sekce 7)
marketa.bacakova@ujop.cuni.cz

BERKI Jan, Mgr.: Mety a překážky ve výzkumu v didaktice informatiky (sekce 6)
jan.berki@tul.cz

BILÍK Jan, Mgr.: Role ředitele základní školy v procesu dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků (sekce 2)
jan.bilik@msmt.cz

BRADOVÁ Jarmila, Mgr.: Priester v komunikácii, komunikácia v priestore: svetové výskumy ako podnet pre výskum český (sekce 3)
jbradova@phil.muni.cz

ČERNÁ Monika, PaedDr., Ph.D.: Faktor času v procesech učení se cizímu jazyku (sekce 6)
monika.cerna@upce.cz

ČINCĚRA Jan, PhDr., Ph.D.: Evaluační výzkum v environmentální výchově (sekce 4)
jan.cincera@tul.cz

DOLEŽALOVÁ Jana, PhDr., Ph.D.; ONDRÁKOVÁ Jana, doc., PhDr., Ph.D.;
PROVAZNÍKOVÁ Martina (studentka):
Problematika kvality života studentů pedagogických fakult (sekce 2)
jana.dolezalova@uhk.cz

DOLNÍK Peter, Mgr.: Informálne učenie sa mladých dospelých v študentských komunitných organizáciách (sekce 4)
dolnik@phil.muni.cz

DVOŘÁK Dominik, RNDr.: Vybraná specifika kurikula české základní školy (sekce 5)
dominik.dvorak@pedf.cuni.cz

DVOŘÁKOVÁ Michaela, Ing.: Zjišťování dětských pojetí sociálních jevů (sekce 6)
michaela.bloudkova@seznam.cz

FRONĚK Jan, Mgr.: Použití herních metod ve vzdělávání dospělých - zpráva z dotazníkového šetření (sekce 4)
fronekjan@seznam.cz

GRECMANOVÁ Helena, prof., PhDr., Ph.D.; DOPITA Miroslav, Mgr., Ph.D.:
Obliha vyučovacích předmětů žáky ZŠ a SŠ (sekce 1)
helena.grecmanova@upol.cz; miroslav.dopita@upol.cz

HÁBL Jan, Mgr., Ph.D.:
Formování charakteru: zapomenuté téma Komenského didaktiky (sekce 7)
jan.habl@uhk.cz

HLOUŠKOVÁ Lenka, Mgr., Ph.D.:
Rozhodování vysokoškoláků o jejich vzdělávací dráze (sekce 1)
hlouskov@phil.muni.cz

HRDÁ Martina, Mgr.; ŠÍP Radim, Mgr., Ph.D.:
Sociální identita a její transformace v průběhu osvojování češtiny (sekce 7)
hrda@hrdy.eu; sip@ped.muni.cz

CHRÁSKA Miroslav, prof., PhDr., CSc., sen.: Testování hypotéz v kvantitativně orientovaných pedagogických výzkumech (sekce 8)
miroslav.chraska@iol.cz

JANÍK Tomáš, doc., PhDr., Ph.D., M.Ed.:
K problému vytváření diskusního prostoru sdíleného oborovými didaktikami (symposium)
tjanik@ped.muni.cz

JANÍKOVÁ Marcela, PhDr., Ph.D.:
Interakční styl učitelů tělesné výchovy na 2. stupni základní školy (sekce 2)
janikova@fsps.muni.cz

JEŘÁBEK Petr, Mgr.: Využití nového metodického postupu ve výuce atletiky v rámci TV na II. stupni ZŠ (sekce 6)
petr.jerabek@tul.cz

JOHNOVÁ Jana, Mgr.: Současný stav dramatické výchovy na základních školách v Libereckém kraji (sekce 5)
jana.johnova@tul.cz

JOSÍFKOVÁ Jitka, PhDr.:
Žák z úhlu pohledu poradenského psychologa a učitele (sekce 2)
jitka.josifkova@tul.cz

JURSOVÁ Jitka, PaedDr., Ph.D.:
Domácí studijní činnost z pohledu žáků 2. stupně ZŠ (sekce 1)
jitka.jursova@tul.cz

JŮVA Vladimír, doc., PhDr., CSc.; LAZAROVÁ Bohumíra, doc., PhDr., Ph.D.:
Mezigenerační pomoc učitelů na základních školách (sekce 2)
juva@fsps.muni.cz

KASÍKOVÁ Hana, doc., PhDr., CSc.; CHVÁL Martin, PhDr., Ph.D.: Porovnání výuky podporující rozvoj kompetence k učení na základní škole a víceletém gymnáziu (sekce 3)
hana.kasikova@ff.cuni.cz; chval.m@seznam.cz

KASPER Tomáš, doc., PhDr., Ph.D.; KASPEROVÁ Dana, PhDr., Ph.D.:
České učitelstvo a Hasnerovy zákony (sekce 3)
tomas.kasper@tul.cz; dana.kasperova@tul.cz

KASPER Tomáš, doc., PhDr., Ph.D.; RÝDL Karel, prof., PhDr., CSc.:
Problematika historicko-pedagogického výzkumu (doktorský seminář)
tomas.kasper@tul.cz; karel.rydl@upce.cz

KLAPAL Václav, PhDr., PaedDr., Ph.D.: Mladí a stáří (sekce 7)
vaclav.klapal@upol.cz

KNECHT Petr, Mgr., Ph.D.:
Role učebnic v procesu implementace kurikulární reformy (sekce 6)
knecht@ped.muni.cz

KNOTH Miroslava, Bc.:
Aplikace akčního výzkumu v pregraduální přípravě učitelů (sekce 2)
miroslavaknoth@gmail.com

KNOTOVÁ Dana, doc., PhDr., Ph.D.; TRNKOVÁ Kateřina, Mgr., Ph.D.:
Málotřídí školy v ČR (sekce 3)
knotova@phil.muni.cz

KOCUROVÁ Marie, doc., PaedDr., Ph.D.:
Analyticko - syntetická a genetická metoda ve výuce čtení českých dětí (sekce 3)
kocurova@kpg.zcu.cz

KRNINSKÝ Luboš, Mgr.: Vliv osobnosti učitele ZŠ na výchovně-vzdělávací proces (poster)
lkrninsky@pf.jcu.cz

KROPÁČKOVÁ Jana, PhDr., Ph.D.; CHVÁL Martin, PhDr., Ph.D.:
Zájmové aktivity dětí předškolního věku (sekce 1)
jana.kropackova@pedf.cuni.cz; chval.m@seznam.cz

KUBIATKO Milan, PaedDr., Ph.D.; ČÍŽKOVÁ Věra, RNDr., CSc.;
VACULOVÁ Ivana, Mgr., Ph.D.:
Vymezení klíčových konceptů pro zkoumání osvojených dovedností v biologii (sekce 6)
kubiatko@ped.muni.cz; ivanavaculova@mail.muni.cz

LINKOVÁ Marie, PhDr., Ph.D.; HEJLOVÁ Helena, PhDr., Ph.D.; CHVÁL Martin, PhDr., Ph.D.:
Výzkumné šetření životního stylu dětí na 1. stupni ZŠ (sekce 1)
marie.linkova@seznam.cz; helena.hejlova@pedf.cuni.cz; chval.m@seznam.cz

LOJDOVÁ Kateřina, Mgr.: Subkultura jako zdroj identity (sekce 8)
lojdova@phil.muni.cz

MAKOVSKÁ Zuzana, Mgr.: Techniky změny chování a jejich využití ze strany žáků
v současné české škole (sekce 1)
zmakovska@phil.muni.cz

MARÁDOVÁ Eva, PaedDr., CSc.: Reflexe výsledků vlastních výzkumných šetření jako
podpora profesního rozvoje studentů pedagogiky (sekce 2)
eva.maradova@pedf.cuni.cz

MAREŠOVÁ Hana, PhDr., Ph.D.: ICT kompetence učitelů mateřského jazyka (sekce 2)
maresh@seznam.cz

MAŠEK Jan, PhDr., Ph.D.: Současné otázky mediálně pedagogického výzkumu (sekce 6)
masekjan@kvk.zcu.cz

MICHEK Stanislav, Ing.: Využití ohniskových skupin při tvorbě evaluačních nástrojů
projektu Cesta ke kvalitě (sekce 8)
stanislav.michек@nuov.cz

NAJVAR Petr, Mgr., Ph.D.; ADAM Martin, Mgr., Ph.D.: Anglicky nebo česky? Analýza
používání mateřského jazyka učiteli a žáky ve výuce anglického jazyka (sekce 6)
najvar@ped.muni.cz

NAJVAROVÁ Veronika, Mgr., Ph.D.; ŠAMALÍKOVÁ Sonia, Mgr.;
HANUŠOVÁ Světlana, doc., Mgr., Ph.D.: Povaha žákovských promluv ve výuce anglického
jazyka: vybrané výsledky CPV videostudie (sekce 6)
najvarova@ped.muni.cz; samalikova@mail.muni.cz

NIŠPONSKÁ Magda, PhDr., Ph.D.: Fenomenologický rozhovor v psychologickom a
pedagogickom výskume (doktorský seminář)
magda.nisponska@tul.cz

NOHAVOVÁ Alena, Mgr.: Psychosomatický pohled na osobnost a její hlas (sekce 2)
nohavova.alena@centrum.cz

NOTA Josef, Mgr.:
Dialogické jednání-sledování kvalitativní změny z pozice studenta (sekce 2)
josefnota@seznam.cz

NOVOTNÁ Jiřina, PhDr.: Participace žáků na životě školy: hodnocení možností (sekce 3)
jirina.novotna@pedf.cuni.cz

NOVOTNÝ Petr, Mgr., Ph.D.: Workplace learning v kontextu dvou transformací
profesního vzdělávání dospělých (sekce 4)
novotny@phil.muni.cz

NOVOTNÝ Petr, Mgr., Ph.D.; VLČKOVÁ Kateřina, Mgr. et Mgr., Ph.D.:
Průvodce základy kvantitativního výzkumu (doktorský seminář)
novotny@phil.muni.cz; vlckova@ped.muni.cz

PAVLÍKOVÁ Jana, Mgr.: Profese učitele v německé celodenní škole (sekce 2)
jana.pavlikova@uhk.cz

PILUŠOVÁ Helena, Mgr.: Emoční klima volnočasového tanečního souboru (sekce 4)
helena.pilusova@post.cz

PÍŠOVÁ Michaela, doc., PhDr., M.A., Ph.D.; KOSTKOVÁ Klára, Mgr.:
Agregace kvalitativních studií: meta-studie, meta-syntéza, meta-analýza? (sekce 6)
michaela.pisova@email.cz; klara.kostkova@upce.cz

PODLIPSKÝ Rudolf, PaedDr., Ph.D.: Reflektivní dialog v galerijních animacích (sekce 6)
podlipsk@kvk.zcu.cz

POL Milan, prof., PhDr., CSc.:
Výzkum školy jako organizačního fenoménu (plenární vystoupení)
pol@phil.muni.cz

POL Milan, prof., PhDr., CSc.; HLOUŠKOVÁ Lenka, Mgr., Ph.D.;
LAZAROVÁ Bohumíra, doc., PhDr., Ph.D.; NOVOTNÝ Petr, Mgr., Ph.D.;
SEDLÁČEK Martin, Mgr., Ph.D.: Vedení procesů organizačního učení ve škole – první kroky
realizace výzkumného projektu (sekce 3)
pol@phil.muni.cz; hlouskov@phil.muni.cz; novotny@phil.muni.cz

PRÁŠILOVÁ Michaela, PhDr., Ph.D.; VAŠTATKOVÁ Jana, Mgr., Ph.D.:
Rozvoj školy prostřednictvím autoevaluace (sekce 3)
mprasilova@centrum.cz; vastatko@seznam.cz

PRAVDOVÁ Blanka, Mgr.:
Jak ovlivňuje metakognitivní nácvik rozvoj sebepojetí studentů učitelství? (sekce 2)
blankapr@volny.cz

PROCHÁZKA Miroslav, Mgr., Ph.D.:
Reflexe primární prevence žáky základních škol (sekce 3)
mproch1@seznam.cz

PROCHÁZKOVÁ Lucie, Mgr.; ČERNÝ Karel, Mgr.:
Strategie výzkumu a první výsledky šetření v projektu Cesta ke kvalitě (sekce 3)
lucie.anezka@centrum.cz; karel.cerny@pedf.cuni.cz

PRŮCHA Jan, prof., PhDr., DrSc.: Informační zdroje českých pedagogů (sekce 8)
janprucha@volny.cz

PŘIKRYLOVÁ Jana, Mgr.: Používání strategií učení cizímu jazyku studenty gymnázia
z hlediska řečových dovedností (předvýzkum); (sekce 6)
j.prikrylova@email.cz

PŘIKRYLOVÁ Jana, Mgr.: Strategie učení cizímu jazyku v kontextu řečových dovedností a
jazykových prostředků (sekce 6)
j.prikrylova@email.cz

RABUŠICOVÁ Milada, prof., PhDr., Ph.D.; KAMANOVÁ Lenka, Mgr.;
PEVNÁ Kateřina, Mgr.:
Mezigenerační učení v rodině očima dětí, rodičů a prarodičů (sekce 7)
milada@phil.muni.cz; lenkamanova@phil.muni.cz; pevna@phil.muni.cz

RÝDL Karel, prof., PhDr., CSc.:
Smysl a nesmysl "impaktfaktoru" v pedagogických vědách? (sekce 8)
karel.rydl@upce.cz

SEBEROVÁ Alena, Mgr. et Mgr., Ph.D.:
Kvalita pracovního života učitelů – teoretické vize a realita empirických zjištění (sekce 2)
alena.seberova@osu.cz

SEMRÁD Jiří, doc., PhDr., CSc.; ŠKRABAL Milan, PaedDr.; CHMELA Ladislav, Ing., Bc.:
Názory na aspiraci mládeže na přírodovědné technické obory (sekce 2)
semrad@muvsv.cvut.cz; skrabal@muvsv.cvut.cz; chmela@muvsv.cvut.cz

SLAVÍK Jan, doc., PaedDr., CSc.; LUKAVSKÝ Jindřich, Mgr.:
Konceptová analýza výuky ve výtvarné výchově (sekce 6)
ars.gratia@tiscali.cz; lukajda@kvk.zcu.cz

SMETÁČKOVÁ Irena, PhDr., Ph.D.: Téma školy v komunikaci mezi dětmi a rodiči (sekce 1)
irena.smetackova@pedf.cuni.cz

STANOEVI Martin, Mgr.: Inicie do prodrogového prostředí (sekce 8)
mstanoev@seznam.cz

STARÁ Jana, PhDr., Ph.D.: Soulad záměru autorů učebnic a pojetí výuky učiteli (sekce 5)
jana.stara@pedf.cuni.cz

STARÝ Karel, PhDr., Ph.D.: Základní škola očima žáků, učitelů a výzkumníků (sekce 3)
karel.stary@pedf.cuni.cz

STRAKOVÁ Jana, RNDr.: Práce s datovými soubory z mezinárodních výzkumů vědomostí a
dovedností (doktorský seminář)
xstrakovaj@seznam.cz

STRAKOVÁ Jana, RNDr.:

Výkonové ukazatele výsledků vzdělávání českých žáků (plenární vystoupení)
xstrakovaj@seznam.cz

SUDA Stanislav, Mgr. et Mgr., Ph.D.: Sledování kvalitativních změn (sekce 2)
suda@pf.jcu.cz

SUCHARDOVÁ NOVÁKOVÁ Jitka, Mgr.: Metakognitivní strategie jako součást zvyšování autonomie v cizojazyčné výuce (sekce 8)
magistrajitka@seznam.cz

SZTABLOVÁ Danuše, PhDr., Ph.D.:
Problém nuly v pedagogickém výzkumu profesní přípravy učitelů (sekce 2)
danuse.sztablova@seznam.cz

ŠEĐOVÁ Klára, Mgr., Ph.D.; ŠVAŘÍČEK Roman, Mgr., Ph.D.; MAKOVSKÁ Zuzana, Mgr.; ZOUNEK Jiří, Mgr., Ph.D.: Výukový dialog v české škole (sekce 3)
zmakovska@phil.muni.cz; zounek@phil.muni.cz

ŠIMÁNĚ Michal, Bc.; ZOUNEK Jiří, Mgr., Ph.D.:
Přetechnizovaná škola? Výzkum využití ICT ve výuce na střední odborné škole (sekce 8)
michal.simane@centrum.cz; zounek@phil.muni.cz

ŠMELOVÁ Eva, doc., PhDr., Ph.D.; PETROVÁ Alena, doc., PhDr., Ph.D.;
PLEVOVÁ Irena, doc., PhDr., Ph.D.: Pedagogicko-psychologické aspekty připravenosti k zahájení školní docházky (sekce 1)
smelovaeva@seznam.cz

URBÁNEK Petr, doc., PaedDr., Dr.: Změna sociálního klimatu učitelského sboru (sekce 2)
petr.urbanek@tul.cz

URBÁNEK Petr, doc., PaedDr., Dr.; WERNEROVÁ Jana, Mgr.:
Proměny v základních školách: k realizaci kurikulární reformy (sekce 5)
petr.urbanek@tul.cz; jana.wernerova@tul.cz

VALENTA Josef, doc., PhDr., CSc.: Výzkum didaktického myšlení učitelů v oblasti témat osobnostní a sociální výchovy (sekce 2)
josef.valenta@ff.cuni.cz

VAŠÍČEK Zdeněk, Mgr. et Mgr., PhDr., Ph.D. et Ph.D.: Postoje rodiny ke klavírnímu recitálu dítěte mladšího školního věku na ZUŠ (sekce 1)
zdenek.vasicek@c-box.cz

VÁVRA Jaroslav, RNDr., Ph.D.: České geografické kurikulum, možná revize (sekce 5)
jaroslav.vavra@tul.cz

VIKTOROVÁ Ida, PhDr., Ph.D.: Rodina a škola: smluvní vztahy (sekce 3)
ldaberga@centrum.cz

VLČKOVÁ Kateřina, Mgr. et Mgr., Ph.D.: Rozdíly v používání strategií učení se cizímu jazyku mezi žáky 5. tříd, 9. tříd a na gymnáziích (sekce 1)
vlckova@ped.muni.cz

VYKOUKALOVÁ Věra, Mgr. a kolektiv studentů:
Typy a úloha grafických symbolů v učebnicích primárního vzdělávání (sekce 5)
vera.vykoukalova@tul.cz

WALTEROVÁ Eliška, doc., PhDr., CSc.: Jak se dělá pedagogický výzkum v Česku? Podmínky, projekty, lidé (plenární vystoupení)
eliska.walterova@pedf.cuni.cz

WERNEROVÁ Jana, Mgr.:
Hodnocení profesní přípravy na pedagogických fakultách učitelů z praxe (sekce 2)
jana.wernerova@tul.cz

ZAHRADNÍKOVÁ Jiřina, Mgr., Ph.D.: Klíčové kompetence a EJP (sekce 6)
zahradnikova@vosmoa.cz

ZAJITZOVÁ Eliška, Mgr.: Připravenost dětí předškolního věku na čtení a psaní (sekce 1)
zajitzova@fhs.utb.cz

ZIKMUNDOVÁ Vladimíra, PhDr., Ph.D.: Vliv multimédií na vnímání a rozumění vizuálně obrazných podnětů - kvalitativní výzkum (sekce 6)
vlazik@kvk.zcu.cz

ZOUNEK Jiří, Mgr., Ph.D.:
Vysokoškolské studium v éře moderních technologií (pohledem studentů); (sekce 3)
zounek@phil.muni.cz

ŽLÁBKOVÁ Iva, Mgr.:
Postoje pubescentů k hodnocení ve škole a ve volnočasových aktivitách (sekce 4)
zlabkova@pf.jcu.cz

**Kam směřuje současný pedagogický výzkum?
Sborník abstraktů XVIII. celostátní konference ČAPV**

Editor: Mgr. Jana Wernerová
Vydavatel: Technická univerzita v Liberci
Tisk: Livox s.r.o., Liberec
Náklad: 200 ks
Rozsah: 50 stran
Formát: A5
Vydání 1
ISBN 978-80-7372-626-3
Liberec 2010